

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní
a pedagogická

SBORNÍK MOUNTAINBIKOVÝCH TRAILŮ V MIKROREGIONU TANVALDSKO

Bakalářská práce

Studijní program: B7401 – Tělesná výchova a sport

Studijní obor: 7401R003 – Rekreologie

Autor práce: **Martin Hušek**

Vedoucí práce: Mgr. Klára Kuprová

TECHNICAL UNIVERSITY OF LIBEREC
Faculty of Science, Humanities
and Education

COLLECTION OF THE MOUNTAINBIKES TRAILS IN THE MICROREGION TANVALDSKO

Bachelor thesis

Study programme: B7401 – Physical Education for Education
Study branch: 7401R003 – Recreationology

Author: **Martin Hušek**
Supervisor: Mgr. Klára Kuprová

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martin Hušek**
Osobní číslo: **P11000810**
Studijní program: **B7401 Tělesná výchova a sport**
Studijní obor: **Rekreologie**
Název tématu: **Sborník mountainbikových trailů v Mikroregionu Tanvaldsko**
Zadávající katedra: **Katedra tělesné výchovy**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Vytvoření sborníku MTB trailů v Mikroregionu Tanvaldsko. Popis projektu rozvoje těchto tras a návrh nových trailů v okolí.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

ASSOCIATION, International Mountain Bicycling, Vernon Felton WRITER
a Editor Elizabeth TRAIN. Trail solutions: IMBA's guide to building sweet
singletrack. Boulder, Colo: IMBA, 2004. ISBN 978-097-5502-303.
DEMROW, C. AMC's complete guide to trail building. 4th ed. Boston, Mass.:
Appalachian Mountain Club Books, 2008, ISBN 978-193-4028-162.
KARPAŠ, Roman. Jizerské hory. Vyd. 1. Liberec: RK, 2009, ISBN
978-80-87100-08-0.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Klára Kuprová
Katedra tělesné výchovy

Datum zadání bakalářské práce:

26. dubna 2013

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2014

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.
děkan

L.S.

PaedDr. Jindřich Martinec
vedoucí katedry

V Liberci dne 6. května 2013

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum: 29. 7. 2014

Podpis:

Anotace

Hlavním cílem bakalářské práce je rozvoj možností horské cyklistiky v mikroregionu Tanvaldsko prostřednictvím sborníku trailů pro horská kola. Teoreticky práce seznamuje s historií horské cyklistiky a dále vysvětluje termíny bikepark a mountainbikový trail. Dále popisuje vhodné vybavení na stezky ze sborníku. Práce rovněž obsahuje informace o turistických zajímavostech v mikroregionu Tanvaldsko nebo o problémech místního obyvatelstva a návrhu možného řešení těchto problémů právě prostřednictvím rozvoje v oblasti cestovního ruchu. Posledním teoretickým tématem je popis realizace projektu mountainbikových trailů. Výsledkem, použitelným v praxi, je sborník stezek pro horská kola. Každá stezka je popsána a doplněna mapkou a nezbytnými informacemi. Sborník by měl sloužit jako průvodce všem bikerům, kteří budou chtít poznat nové traily v okolí města Tanvald. Druhým důvodem tvorby této bakalářské práce je přání jejího autora podílet se na rozvoji horské cyklistiky v této lokalitě, protože by se zde v budoucnu v tomto odvětví rád angažoval.

Klíčová slova: sborník, trail, mountainbike, mikroregion, Tanvald

The annotaion

The main object of the bachelor's thesis is development of mountainbiking in the microregion Tanvaldsko through the collection of mountainbikes trails. The thesis appries you in theory with history of mountainbiking and explains the terms bikepark and mountainbikes trail. It also describes the right equipment for biking on trails from the collection. The thesis also includes some informations about tourist attractions around Tanvald or informations about problems of local people and the proposal of possible solution of these problems just through development of tourism. The last theoretical topic is description of realization the mountainbikes trails project. The result wich is applicable in practice is the collection of mountainbikes trails. Every trail is described and completed of the map and necessary informations. The collection should serve as a guide for all bikers who wants to know new mountainbikes trails around Tanvald. The second reason of creation this bachelor's thesis is the wish of its author to participate in development of mountainbiking in this locality because he would like to get involved in the future here in this branch.

Key words: collection, trail, mountainbike, microregion, Tanvald

Seznam zkratek použitých v bakalářské práci

MTB – mountainbike, znamená horské kolo, určené pro jízdu v terénu, v případě použití zkratky před slovem (např. MTB trail) to znamená, že trail je určen pro horská kola, nikoliv např. pro pěší turistiku

XC – crosscountry, termín může mít mnoho významů, v cyklistice znamená disciplínu nebo druh ježdění na horském kole do kopce i z kopce, častěji po pěšinách, méně po širších cestách

DH – downhill, znamená z kopce dolů, v cyklistice se jedná o sjezdovou disciplínu, která je provozována na speciální sjezdové trati

FR – freeride, neboli volná jízda, týká se mnoha sportů, v cyklistice označuje druh ježdění na horském kole z kopce dolů po speciální trati, která má mnoho překážek, je více zábavná než trať downhillová

Obsah

Úvod.....	5
1 Cíl bakalářské práce.....	7
2 Metody tvorby bakalářské práce.....	8
3 Cykloturistika.....	9
3.1 Bikeparky, MTB traily.....	11
3.2 Vhodné vybavení do bikeparku na Tanvaldském Špičáku a na MTB traily v mikroregionu Tanvaldsko.....	13
4 Turistické zajímavosti a krajina mikroregionu Tanvaldsko.....	18
4.1 Muzeum výroby dřevěných hraček Detoa.....	18
4.2 Mauzoleum v Albrechticích v Jizerských horách.....	21
4.3 Rozhledna Tanvaldský Špičák.....	22
4.4 Rozhledna Černá studnice.....	23
4.5 Rozhledna Terezínka a vrchol Muchov.....	23
4.6 O mikroregionu Tanvaldsko a jeho přírodě.....	24
5 Problémy v mikroregionu Tanvaldsko a význam sborníku.....	26
6 Praktická realizace stavby bikeparku a sítě MTB trailů.....	29
7 Sborník MTB trailů.....	32
7.1 Již existující traily.....	32
7.2 Budoucí traily.....	41
8 Závěr.....	46
9 Seznam použité literatury.....	47

Úvod

V úvodu by se autor rád zaměřil na odpověď na otázku, proč si vybral vytvoření sborníku MTB trailů jako téma své bakalářské práce. Je zde mnoho důvodů. Jako cyklista-závodník má velice kladný vztah k cyklistice ve všech jejích podobách, ale obzvláště blízká je mu ta horská. Ať už se někteří cyklisté, jezdící na horských kolech, vyhýbají horám z důvodu fyzické náročnosti bikování na horách nebo z některého jiného důvodu, jisté je to, že do hor horská kola patří. Autor je velkým milovníkem hor a rád by zpopularizoval tento krásný sport, který je stále oblíbenějším prostředkem víkendové zábavy v České republice, a přesvědčil co nejvíce lidí, aby se nebáli vyrážet na svých bicyklech i do těch nejvyšších českých hor a do pořádných kopců. Výborný příklad máte hned u našich jižních sousedů, v Rakousku. Vlastně ve všech alpských zemích je horská cyklistika velice populární a stezky a traily pro horská kola tam můžete najít i v těch opravdu těžkých horských terénech.

Dalším důvodem je, že pochází z Tanvaldu a má k místní krajině blízký vztah a není mu úplně lhostejný osud města a tohoto regionu. V médiích se stále mluví o Tanvaldu pouze v souvislostech s problémem soužití původních obyvatel s romskými přistěhovalci, kterých je zde opravdu mnoho a další přibývají. Každému se tedy okamžitě vybaví, že Tanvaldsko se rovná kriminalita nebo konec světa a spoustu turistů to odradí. O místní ubytovací zařízení, restaurace, cykloservisy a jiné služby je zde potom menší zájem a to není dobře, protože krajina mikroregionu Tanvaldsko má co nabídnout. Okolí města Tanvald je nejen dle autorova názoru, ale i podle řady bikerů z celého libereckého kraje, výbornou bikovou lokalitou. Důkazem je pomalu vznikající a stále se rozrůstající bikepark na svazích ze Špičáku směrem na Tanvald. Na Špičák ale vede z druhé strany kopce čtyřsedačková lanovka, takže je tato strana kopce pro bikepark určitě vhodnější. Místní nadšenci to brzy pochopili a začínají s vymýšlením a stavbou nových tras k dolní stanici lanovky. Horská kola ale nejsou jen downhill a freeride v bikeparku, ale také technické ježdění po trailech, chcete-li pěšinách, kde si člověk musí i vyšlápnout kopec, než si užije sjezd nebo mírně klesající singltrail. Právě pro tento druh bikingu je poměrně dost využíván kopec naproti Špičáku, Muchov, a vlastně celý Černostudniční hřeben od sedla Berany přes Vrchůru až po Muchov. Zatím zde ale bikeři jezdí po turistických cestách, kde je problém střetu cyklisty a chodce. Druhým a to mnohem větším problémem jsou pracovníci lesů ČR, kteří jednou až dvakrát do roka část těchto turistických cest naprosto zničí. Byla by tedy velká škoda nevyužít takto dobrou lokalitu k realizaci bikeparku a sítě

MTB trailů. Mimo vhodnosti mikroregionu Tanvaldsko k realizaci tohoto projektu by bylo pro místní obyvatelstvo významné přilákání dalších turistů. Protože pro turismus jsou zde výborné a stále nevyužité možnosti. Cílem bakalářské práce je tedy vytvoření sborníku stávajících i plánovaných tras v bikeparku Špičák, dále projekt nových tras na Špičáku, ale především projekt tras v okolí Muchova a jejich legalizace. Sborník by zároveň mohl přispět k rozkvětu města Tanvald a jeho okolí a k napravení jeho špatné pověsti u široké veřejnosti. K tomu je ale zároveň potřeba, aby si to uvědomili lidé na tanvaldské radnici a pracovali na odstranění tohoto problému a ne, aby mu stále jen přihlíželi nebo ho dokonce podporovali. Za tímto účelem vzniklo v Tanvaldu občanské sdružení Za bezpečné Tanvaldsko, které bude mít v této práci určitě věnovaný svůj prostor, stejně tak občanské sdružení FR-DH racing Tanvald, které se usilovně snaží o rozvoj mountainbikingu v okolí Tanvaldu. Právě z tohoto důvodu je určitě vhodné vytvoření sborníku MTB trailů, protože ani autor, znalec místních terénů, nezná v Jizerských horách lepší lokalitu pro toto využití než právě okolí města Tanvald. A to má Jizerské hory a Krkonoše na horském kole opravdu hodně detailně proježděné. Navíc v blízkém okolí se žádný podobný projekt bikeparku a sítě trailů nenachází. Mnoho lidí mu může oponovat, že na druhé straně Jizerských hor je Singltrek pod Smrkem. Ano, je, ale zde se jedná o úplně jiný druh bikingu, jak se budete moct dočíst dále v této bakalářské práci. Navíc ve prospěch Tanvaldu hovoří jeho mnohem lepší dopravní dostupnost z celé České republiky, ale především z Prahy. Asi by se našly i další důvody pro výběr právě tohoto tématu, ale ty hlavní už jsou popsány, tak se posuňme dále a dozvíte se, co se dočtete v této práci.

Nejdříve se zaměřuje na cyklistiku a cykloturistiku v její obecnější podobě. Je zřejmé, že jako každý sport, i cyklistika prochází velkým a rychlým rozvojem, proto vás seznámí se současnými trendy, ale i s vývojem cyklistiky v její rekreační podobě, protože na tu je zaměřena především tato bakalářská práce. Také se dočtete o vhodném vybavení pro cykloturistiku na stezkách z tohoto sborníku.

Jak už je napsáno výše v úvodní části, součástí sborníku by měly být i informace o regionálních turistických zajímavostech a o místní krajině. Proto je zde dále napsáno i o těchto zajímavostech důležitých pro turisty. V této části práce by se autor také rád zaměřil na problémy v mikroregionu Tanvaldsko a na význam tvorby sborníku MTB trailů pro tento region, ale i praktické realizace bikeparku a sítě MTB trailů v okolí Tanvaldu.

Následuje dle autorova názoru nejdůležitější a stěžejní část sborníku a tou jsou popisky vlastních trailů a stezek pro horská kola. Najdete zde vždy název trailu, jeho detailní popis, mapku, obtížnost, popis vhodného vybavení, informace o délce a převýšení trailu a jeho časové náročnosti.

1 Cíl bakalářské práce

Hlavním cílem je rozvoj možností bikiingu v mikroregionu Tanvaldsko.

Dílčí úkoly:

1. Vytvoření sborníku existujících a plánovaných tras.
2. Vyhledání nových stezek v lokalitě Černostudniční hřeben a Muchov pro vyznavače enduro a XC ježdění, na svazích Špičáku pro DH a FR bikiing a úprava těchto nových stezek a tvorba projektu jejich realizace a legalizace.

2 Metody tvorby bakalářské práce

Při tvorbě sborníku MTB trailů autor spoléhal především na poznatky z vlastního ježdění v budoucím bikeparku a po stezkách. Data o trasách získával z GPS navigace. Při vymýšlení nových stezek se taktéž jezdilo na kole i s GPS navigací ve vybrané lokalitě a byly objevovány nové možnosti MTB trailů. Zpracování dat z GPS je jednoduchou záležitostí prostřednictvím programu dodávaného k navigaci. Dalším zdrojem informací a dat pro tvorbu této bakalářské práce je parta bikerů z Tanvaldu, kteří s myšlenkou velkého bikeparku v blízkosti Tanvaldu přišli nejdříve. Oni se zasloužili o to, že vše na svazích Špičáku je legální a stále staví něco nového. S nimi tedy bylo konzultováno vše, co se této práce týká.

3 Cykloturistika

Cykloturistika je v současné době fenoménem ve způsobu trávení volného času v mnoha zemích. Pro Českou republiku to platí obzvláště. Stačí si všimnout, kolik aut si o víkendu veze na střeše kola. Každý sport nebo způsob rekreace prochází vývojem, ale je možné tvrdit, že cyklistika i v její rekreační podobě zažívá v naší vlasti přímo boom a je až neuvěřitelné, jak rychle přicházejí nové trendy v cyklistice a jakými všemi směry se tento sport posouvá. O základech cykloturistiky je možné se více dočíst v knize Rekreační cyklistika od Landy a Liškové (2004). Zde není na místě se rozepisovat o dějinách cykloturistiky, jejích podobách nebo základech. Spíše by vás práce měla seznámit se současnými trendy v cyklistice v její rekreační podobě a obohatit vaše znalosti a rozšířit vám obzory, jak lze využít volný čas na kole.

Landa a Lišková (2004) definují cykloturistiku jako pohyb v přírodě se stanoveným cílem a odůvodněním s doplněním o upřesnění způsobu pohybu. A už z této definice vám může být jasný jeden z milníků, který nesmírně zpopularizoval cyklistiku u té nejširší veřejnosti. Tímto důležitým bodem ve vývoji cykloturistiky je vynález horského kola. Protože jedině na horském kole můžete obdivovat krásy přírody i mimo silnice a zpevněné cesty. Samozřejmě, že cyklistiku už dříve proslavil závod Tour de France a mnoho lidí po vzoru slavných závodníků jezdilo ve volném času na kole. Kola to ale byla silniční, s těžkými převody, v dřívějších dobách bez možnosti přehazování převodů. Tento sport tedy rozhodně nebyl pro každého. Zlom nastal až na počátku 70. let v USA. Jak uvádí mezinárodní mountainbiková asociace IMBA (2007), v roce 1973 se začali dva bývalí silniční závodní cyklisté, v současnosti rebelové a vyznavači životního stylu hippies, Gary Fischer a Joe Breeze prohánět z vrcholu kopce Tamalpais v Kalifornii na svých upravených kolech, kterým začali říkat Mountainbike, horské kolo. V době, kdy cyklistický svět znal pouze silniční cyklistiku a v Evropě se začala psát historie cyklokrosu, kde ovšem závodníci každou větší terénní překážku přebíhali s kolem na zádech, začali 2 zarostlí chlápci jezdit po lesních pěšinách, vyjíždět stoupání v terénu, která by se na normálních kolech z té doby nedala vyjet kvůli těžkým převodům, a především sjíždět prudké sjezdy v těžkém terénu, často mimo cesty, na kolech, která spíše připomínala motorku. Ostatně díly z motorek si Gary s Joeem svá kola upravili, přidělali rovná řidítka, bubnové brzdy, široké ráfky a pláště, bytelné vidlice a nová éra cyklistiky mohla začít. Po chvíli se k těmto dvěma vynálezům horských kol přidala další 2 jména, Tom Ritchey a Charlie Kelly. Tato jména si zapamatujte, protože bez nich by dnešní svět cyklistiky vypadal dost možná

naprosto jinak. Česká republika by možná neměla svého olympijského vítěze na horských kolech, Jaroslava Kulhavého, mnoho Čechů by nejezdilo na dovolenou do Alp za cílem zdolávat na svých horských kolech tamní kopce po pěšinách, ani bychom si nezajeli na výlet na Singltrek pod Smrkem, protože by to na silničních kolech nebylo možné. První závod na horském kole se konal v roce 1976 v Kalifornii pod taktovou naší známé čtveřice vynálezců MTB, jmenoval se Repack a jednalo se o dlouhý sjezd po kamenité cestě. Díky využití horského kola v závodních podmínkách se přišlo na další nedostatky tehdejších kol a nutnosti jejich zdokonalení. V roce 1979 Fischer s Kellym zakládají první značku horských kol nazvanou prostě Mountainbike, která je v pozdějších letech a v současnosti známá jako Gary Fischer a stále určuje nové trendy vývoje horských kol. Značka Mountainbike využívala speciálních komponentů od Toma Ritcheyho určených pro jízdu v terénu. Mimochodem, i Tom Ritchey a jeho značka Ritchey je v současnosti stále špička ve výrobě cyklistických komponentů. Od 80. let, kdy se horská kola postupně šířila přes oceán do Evropy a do celého světa, nastal velký boom horských kol, který pokračuje i v současnosti a každý rok jsou zde technické novinky, kterými nás výrobci horských kol a komponentů zaplavují. Když se to shrne od začátku, byly to řadící páčky na řidítkách, odpružené přední vidlice, stále se zvyšující počet převodů, celoodpružená kola, kotoučové brzdy, karbonové rámy, 29“ a 27,5“ kola namísto klasického rozměru 26“ a v současnosti jednopřevodníky nebo elektronické řazení. Můžeme jen spekulovat, co nás čeká příští rok, natož pak třeba za 10 let. Díky neustále se posouvající technice se posouvá i způsob využití horského kola. Ať už se podíváte na závody nebo cyklostezky a bikeparky pro veřejnost. Kde byste před deseti lety kolo nečekali ani omylem, se dnes prohánějí bikeři na jejich strojích. Tímto už se pomalu dostáváme k tématu, o kterém je bakalářská práce. Většina populace si pod pojmem cykloturistika nejspíše představí putování krajinou v sedle bicyklu po silničkách nebo širších zpevněných cyklotrasách. Stále populárnější je ale trochu akčnější a technicky mnohem náročnější pojetí cykloturistiky a tím je ježdění v bikeparcích nebo po technických trailech k tomu určených. Tento druh ježdění na kole do Evropy proniknul samozřejmě z Kanady a USA a nejdříve se na starém kontinentu začal rozvíjet ve Švýcarsku, Francii, Velké Británii (především ve Skotsku), Rakousku a Itálii. Zatímco ve Skotsku vznikaly stovky kilometrů trailů pro horská kola nejrůznějších obtížností, v alpských zemích se v každém významnějším lyžařském středisku stavěly a stále stavějí a vylepšují bikeparky se sjezdovými a freeridovými tratěmi. Dává to smysl, protože lyžařská střediska v létě zela prázdnotou a bikepark je výborný způsob, jak takové středisko udržet v chodu i přes léto. Trend stavby bikeparků se postupně z alpských zemí dostává i do České republiky. Zatím jich zde ale není mnoho a stále se najde dost lyžařských středisek vhodných pro jejich stavbu.

3.1 *Bikeparky, MTB traily*

Pro ty, kteří přesně nevědí, co si pod pojmem bikepark představit, bude nyní tento termín popsán. Bikepark se většinou nachází na jednom kopci, na který vede lanovka, ovšem opravdu velké bikeparky se mohou rozprostírat i na více kopcích, takové ale zatím v naší republice nenajdeme. Cyklista se nechá na kopec vyvézt lanovkou a pro sjezd z kopce dolů má zpravidla na výběr z více různých tras. Tyto trasy se liší buď obtížností nebo jejich zaměřením. Můžete se setkat s čistě downhillovými trasami nebo s freeridovými. Downhillová trať je určena spíše pro sjezd na horském kole v jeho závodní podobě, takže jsou zde technický velice obtížné kamenité nebo kořenové pasáže, trať má extrémní sklon a není příliš hravá, ale spíše náročná. Oproti tomu freeridová trať nabízí větší množství hravějších skoků, lávek nebo klopených zatáček a nedočkáme se kamenitých pasáží o téměř kolmém sklonu. Po tomto krátkém popisku bikeparku si každý, kdo nic takového nikdy nenavštívil, musí myslet, že to je zábava pouze pro pár vyvolených nebo naprosto šílených jedinců a že není možné, aby to bylo využitelné pro širší veřejnost. Vždyť kdo má doma vhodné kolo pro takový druh cyklistiky? Opak je pravdou, v alpských zemích je naprosto normální, že jsou návštěvníky takového bikeparku třeba i celé rodiny a i v České republice je tento jev stále častější. Každý bikepark totiž disponuje minimálně jednou půjčovnou kol a veškerého potřebného vybavení. Dále už nic nebrání komukoliv si vyzkoušet tento adrenalinový zážitek.

Obrázek 1: Bikepark v Tirolských Alpách

Zdroj: Bikepark Tirol, 2014

Zatímco trasy ve většině bikeparcích vedou jen z kopce a cyklisté se na vrchol dopravují pomocí lanovky, pod pojmem MTB trail si můžete představit pěšinu vlnící se krajinou nahoru i dolů, někdy velice technickou, někdy méně technicky náročnou, může vést prudko do kopce nebo může mít podobu strmého sjezdu, avšak asi nejhravější a nejvíce využitelné jsou ve formě singltracku. Nápad stavby singltracků pochází ze Skotska, kde najdeme jejich největší množství v Evropě. Česká republika se ale rozhodně nechce nechat v jejich stavbě zahanbit a dalo by říct, že v současnosti u nás probíhá velký singltrackový boom. Nakonec není nutno chodit daleko, stačí se přehoupnout přes Jizerské hory a jsme na Singltreku pod Smrkem, který disponuje jasně největším množstvím singltrailů v České republice, nyní můžete využít přes 80 km těchto pěšin. Singltreku pod Smrkem by tedy mohl být pro projekt v okolí města Tanvald konkurencí, ale jak se dále dočtete, není jeho cílem bikování po singltreku a stezky na Tanvaldském Špičáku a Muchovu budou o něčem úplně jiném. Jak si vlastně můžete takový singltrack představit? Nejen singltracky, ale všechny traily pro horská kola, včetně popisu jejich stavby a údržby, výborně popisuje mezinárodní mountainbiková asociace IMBA (2004) a Demrow (2008). Singltrack je pěšina volně vedoucí krajinou, často kopíruje vrstevnice, klikatí se mezi stromy a kameny, sem tam můžeme přejet terénní nerovnosti ve formě různých přírodních nebo umělých hupů, nenajdeme na ní žádné prudčí výjezdy ani sjezdy a hlavním účelem je její plynulost a hravost neboli flow. Pro všechny MTB traily by ale mělo být společné to, že je budete zdolávat pouze v sedle kola, nebudete využívat žádné lanovky, ale co si sjedete, to si i vyšlapete do kopce.

Obrázek 2: MTB trail ve švýcarských Alpách

Zdroj: Vazifar's blog, 2014

3.2 *Vhodné vybavení do bikeparku na Tanvaldském Špičáku a na MTB trailu v mikroregionu Tanvaldsko*

Druh cykloturistiky, o kterém je bakalářská práce, je velice náročný na správné vybavení od kola až po nezbytné doplňky. Nejdříve vám práce představí potřebnou výbavu na sjezdové a freeridové tratě v bikeparku, na jejichž start vás dopraví lanovka, a potom vás seznámí s vhodným náčiním na MTB trailu z tohoto sborníku, které celé projedete po vlastní ose v sedle kola.

Jak už tušíte z názvu downhillových a freeridových tratí, aby jste si tyto trasy užili a zajezdili si na nich bezpečně, je ideálním vybavením downhillové nebo freeridové kolo. Na obou kolech se dají bez problému zvládnout oba druhy tras, ale každé kolo je přeci jen vhodnější na používání v terénu, pro který je vyrobeno. Nejprve vás čeká popis sjezdového speciálu a potom bude následovat kolo freeridové. Bicykl určený pro sjezd, neboli downhill, má za úkol co možná nejlépe vyhladit terénní nerovnosti a umožnit svému jezdcovi co nejrychlejší zvládnutí sjezdu. Za tímto účelem je také sestaveno, proto je poměrně těžké. I když doby, kdy měl takový sjezdový speciál v závodním provedení až 20 kg, už jsou dávno pryč. I ve sjezdových disciplínách je vysoká hmotnost kola na obtíž, takže se využívá těch nejlehčích a nejtužších materiálů pro výrobu rámu i všech komponentů a tyto požadavky nejlépe splňují uhlíková vlákna, proto je i na downhillových kolech nejvyšší kvality vyrobeno téměř vše z karbonu. Ta nejlepší závodní sjezdová kola se v současnosti pohybují svou hmotností mezi 15-16 kg, což je na kolo, které spíše připomíná motocrossovou motorku neuvěřitelné. Jaké jsou tedy u takového sjezdového kola stěžejní komponenty a čím se liší od běžného kola určeného např. na cross country? Základem každého kola je rám, ten má u tohoto biku velice masivní, tuhé a odolné všechny trubky. Rámy pro sjezd se volí spíše menších velikostí z důvodu lepší ovladatelnosti ve sjezdu. Součástí rámu je tlumič, který využívá zdvihu 220-250 mm. Dalším stěžejním komponentem je dvoukorunková vidlice využívající zdvihu 200-220 mm. Tuhost vidlice i tlumiče se u sjezdových kol nastavuje menší z důvodu vyhlazení nerovností v podobě kořenů a kamenů, pohupování kola z důvodu měkkého nastavení pružení zde není na škodu. U kotoučových brzd se volí kotouče o průměru 208 mm, které jsou největší vyráběné. U klik nenajdete více převodníků, namísto nich je zde namontován rockring, který zabraňuje spadnutí řetězu mimo převodník a zároveň ulomení zubů převodníku při kontaktu s kamenem nebo skálou. Rockring si můžeme představit jako převodník bez zubů sloužící jako kryt nebo ochrana převodníku. Další pomůckou proti padání řetězu je napínák, který se na takové kolo montuje místo

přesmykače. Napínák má za úkol napínat řetěz. Taktéž řazení, především přehazovačka, je uzpůsobeno hlavně za účelem zabránit padání řetězu, proto je řazení výrazně tužší než u jiných kol a přehazovačka více napíná řetěz. Posledním výrazně odlišným komponentem sjezdových kol jsou ráfky a pláště, které velice široké a odolné. Šířka pláštů se volí od 2,5“ do 3“ podle terénu, užší do bahna, širší na suchý povrch. Vlastně bych ještě zapomněl na řídítka a představec. Představec je kratičký a velice masivní. Řídítka jsou extrémně široká, většina jezdců používá šířku 800 mm, je to z důvodu větší jistoty a stability při sjezdu a lepší ovladatelnosti kola. Zajímavostí je, že po trendu přístupu 29“ kol do cross country namísto 26“ přišel trend zvětšování průměru ráfků i do downhillu, nikoliv však z 26“ na 29“, ale z 26“ na 27,5“.

Obrázek 3: MTB kolo určené pro downhill

Zdroj: Velovert, 2014

A v čem se liší freeridové kolo od downhillového? Nejprve to bude popsáno z hlediska uživatele, tedy jeho vlastnostmi, poté odlišností v komponentové výbavě. Freedové kolo je na rozdíl od sjezdového hravější, je snáz ovladatelné, lépe se na něm skáče, dají se na něm ve vzduchu provádět nejrůznější triky. Nedá se na něm ale tak rychle „letět“ z kopce dolů, protože jednoduše nepobere tolik nárazů od kamenů a kořenů jako kolo sjezdové. A jaké můžete najít rozdíly v komponentech? Na první pohled si každý všimne trochu odlišné geometrie rámu, kdy kolo pro downhill má o něco delší stavbu rámu a freeridový bike je kratší z důvodu větší hravosti kola. Dalším okamžitě viditelným rozdílem je jednokorunková vidlice oproti dvoukorunkové u sjezdového kola. Jak vidlice, tak tlumič využívají u kola na freeride nižšího zdvihu, u vidlice je to

180 mm a u tlumiče 180-200 mm. Tolik k základním popisům a rozdílům mezi koly na downhill a freeride.

Obrázek 4: MTB kolo určené pro freeride

Zdroj: Kolo.cz, 2014

Další vybavení už je pro sjezd i freeride shodné. Jedná se o nezbytné doplňky, bez kterých by pohyb v bikeparku nebyl ani trochu bezpečný. Prvním základním doplňkem je integrální přilba. Tato přilba je naprosto odlišná od klasické cyklistické přilby a spíše se podobá přilbě na motocross, s kterou je mimochodem téměř shodná. Takové přilba ochrání celou hlavu včetně obličeje, jak můžete vidět na obrázku 5.

Obrázek 5: Integrální přilba

Zdroj: Gravity-shop.sk, 2014

Druhým nezbytným doplňkem je chránič páteře, bez kterého by cyklista na sjezdové nebo freeridové trati rozhodně neměl co dělat. Také tento chránič si můžete prohlédnout na obrázku níže. Další doplňky už nejsou bezpodmínečně nutné a je na každém jezdcí, co mu více vyhovuje, v čem se lépe cítí nebo jak na sebe chce být opatrný. Určitě je ale na místě doporučení doplnit integrální přilbu speciálními brýlemi, používat dlouhoprsté rukavice s chrániči a rozhodně je na místě použití chráničů holení, kolen a loktů s předloktím.

Obrázek 6: Chránič páteře

Zdroj: HZ moto, 2014

Nyní se dozvíte, jaké je vhodné vybavení pro bikování na trailech, které jsou určeny k tomu, že je cyklista celé projede pouze na kole a nebude si výjezdy ulehčovat lanovkou. Tento druh cykloturistiky už je výrazně bližší té představě většině z nás, jak bychom si představili cykloturistiku. Vše se tedy více podobá klasickému horskému kolu určenému např. pro cross country.

Nejvhodnějším kolem pro zdolávání trailů z tohoto sborníku je takzvané enduro kolo. Co si pod pojmem enduro máte představit? Jedná se o celoodpružené kolo, které je svou hmotností ještě vhodné pro zdolávání prudkých, náročných a mnohdy i dlouhých stoupání, ale zároveň tento bicykl

disponuje takovými vlastnostmi, že si s ním užijete spoustu zábavy ve sjezdech a nemusíte se bát pouštět prakticky do žádných sjezdů. Sjezdy se na takovém kole dají zvládat stále ve velice slušném tempu a nemusíte mít obavy ani z různých skoků. Jaké jsou poznávací znaky takového enduro kola? Celoodpružený rám je u vyšších modelů vyroben zpravidla z karbonu, aby se docílilo co největší tuhosti a nejnižší hmotnosti, která se u celého takového kola pohybuje mezi 12-13 kg u těch špičkových modelů prémiových značek. Tlumič i vidlice využívají zdvihu 150 mm a jsou vybaveny zamykáním, což znamená, že se kolo ve výjezdech vůbec nepohupuje, chová se jako pevné a tím usnadňuje svému jezdci zdolávání kopců. Dalším specifickým prvkem je hydraulicky ovládaná teleskopická sedlovka, která je při jízdě do kopce vysunutá a při sjezdu si ji cyklista stisknutím tlačítka zasune a tím se kolo stane výrazně lépe ovladatelným ve sjezdech. Řídítka u enduro biku jsou o něco širší než normálně u cross country, ale není to zdaleka tak výrazné jako v případě downhillu, to samé se týká plášťů. Ostatní komponenty jsou podobné jako u běžných horských kol. Najdeme zde tedy nejčastěji dvoupřevodník, klasickou přehazovačku i přesmykač nebo hydraulické kotoučové brzdy s kotouči o průměru 180 mm.

Obrázek 7: MTB enduro kolo

Zdroj: Rover242628, 2014

Co se doplňků týká, není bikování po těchto trailech zdaleka tak náročné na vybavení jako ježdění na sjezdových a freeridových tratích. Prakticky si cyklista vystačí s klasickým cyklistickým oblečením a obyčejnou cyklistickou přilbou. Samozřejmě je vhodné doporučit použití dlouhoprstých rukavic ať už z důvodu bezpečnosti nebo lepší ovladatelnosti kola.

4 Turistické zajímavosti a krajina mikroregionu Tanvaldsko

Mikroregion Tanvaldsko je jako součást Jizerských hor samozřejmě velice bohatý na přírodní zajímavosti. Turisté zde ale kromě přírody mohou obdivovat i jiné zajímavosti, které jinde nenajdou. Do sborníku rozhodně informace o místní krajině a turisticky zajímavých místech patří, protože v případě špatného počasí nebo únavy cyklistů, využívajících MTB trailů v mikroregionu Tanvaldsko, mohou zpestřit svůj program návštěvou některého z těchto míst. V nejbližším okolí města Tanvald se turistických zajímavostí nachází tolik, že by na ně rozsah tohoto sborníku nestačil, proto jsou záměrně vybrána jen místa nacházející se přímo v místě stezek pro horská kola nebo ve vzdálenosti maximálně do 1 km od nich. Nyní už si pojďme tyto turistické atrakce představit.

4.1 Muzeum výroby dřevěných hraček Detoa

Nejprve vás čeká představení, dle autorova názoru, nejzajímavějšího turistického cíle v případě špatného počasí, protože všechny expozice muzea jsou zastřešené. Muzeum výroby dřevěných hraček se nachází v továrně Detoa v Jiřetíně pod Bukovou a od dolní stanice lanovky, kde končí několik tratí z bikeparku na Tanvaldském Špičáku, je vzdáleno cca 1 km. Kromě muzea výroby dřevěných hraček zde můžete obdivovat i expozici nazvanou Slavní sportovci a Válečná výroba nebo muzeum Místní historie Jiřetína pod Bukovou a historie lyžování, ale také si můžete vytvořit vlastní dřevěnou hračku v kreativních dílnách.

Továrna Detoa je největším výrobcem dřevěných hraček v České republice a zároveň je jedním z posledních výrobců dřevěných hraček nejen u nás, ale i v celé Evropě, protože většina tradičních výrobců už přesunula svou výrobu do Číny. Tím, že se zachovala celá výroba v původní továrně v Jiřetíně pod Bukovou, si výrobky ponechávají svou vysokou kvalitu, které nemohou asijské výrobky konkurovat, a navazuje tak na tradici značek Schowanek a Tofa, jak se dříve Detoa jmenovala. Firma byla založena Johannem Schowankem v roce 1908. V továrně se začaly vyrábět dřevěné perle, knoflíky nebo jiné drobné dílky a brzy se stala nejvýznamnějším výrobcem v tomto oboru v celé Evropě. V roce 1927 se výrobní sortiment rozšířil o dřevěné hračky, které podpořily věhlas firmy. Po roce 1945 se začaly vyrábět pianinové mechaniky, později se přidaly klavírové mechaniky a klávesnice.

Obrázek 8: Továrna Detoa

Zdroj: Liberecký kraj, 2014

Návštěva muzea vás nechá proniknout do tajů výroby dřevěných hraček. Prostřednictvím interaktivní exkurze s průvodcem spatříte současnou výrobu, historické stroje i dobové hračky. Poutavý výklad vás zasvěť do specifických výrobních technologií na strojích z období let 1920-1960. Nahlédnete do jednotlivých výrobních středisek od přípravy materiálu přes sušení, soustružení, vrtání, barvení až po samotnou kompletaci výrobků.

Obrázek 9: Barvírna v továrně Detoa

Zdroj: Naše Jablonecko, 2014

Kromě muzea výroby hraček je zde nově zřízena expozice Slavní sportovci a Válečná výroba. Představují se v ní exponáty vztahující se ke slavným sportovcům, kteří měli kořeny v Jizerských horách. K vidění jsou medaile Rudolfa Burkerta, který se stal v roce 1927 mistrem světa v závodě sdruženém a v roce 1928 obsadil třetí místo na zimní olympiádě v St. Moritz. Právě originál jeho bronzové medaile je v popředí výstavky. V další části expozice jsou k vidění výrobky továrny určené pro vojenský průmysl, dřevěné modely tanků a lodí, přídavné nádrže pro letadla či komponenty pro rakety V2.

Obrázek 10: Expozice slavní sportovci

Zdroj: Muzeum výroby hraček, 2014

Dále můžete v areálu firmy Detoa navštívit neméně zajímavé Muzeum místní historie Jířetína pod Bukovou a historie lyžování, které se nachází ve Schowankově vile, zrekonstruované v roce 2009. Vila je významným dílem jabloneckého architekta Roberta Hemmricha (1871-1946). Byla postavena v roce 1908 a následně ve 30. letech minulého století přestavěna do současné funkcionalistické podoby. Můžete v ní obdivovat četné mramorové krby, dřevěné podlahy, okenní barevnou vitráž, obklady stěn ze vzácných dřev či mramoru, kazetové stropy s dobovým osvětlením a řadu dalších zdobných prvků. Perlou Schowankovy vily je zimní zahrada zdobená mramorem a broušenými skly v oknech vsazených do olověných vitráží. V expozici historie lyžování v Jizerských horách naleznete přes 50 párů restaurovaných lyží z let 1890-1945, vystaveno je i několik saní z tohoto období. Výstava místní historie zahrnuje exponáty vztahující se k historii obce, především dokumenty o rodině a továrně Schowanek.

Po exkurzi ve všech muzeích si můžete zakoupit v podnikové prodejně kromě hotových výrobků také sáček s různými dílky a v kreativních dílnách nechat popustit uzdu své fantazii a vyrobit svoji vlastní hračku. Dílny jsou určeny pro děti od 4 let. Tvořit mohou nejen děti, ale také jejich doprovod.

Obrázek 11: Kreativní dílna

Zdroj: Muzeum výroby hraček, 2014

4.2 Mauzoleum v Albrechticích v Jizerských horách

Pokud vás zaujala továrna Detoa a její historie, nemůžete po sjezdu trailu ze Špičáku do Albrechtic vynechat návštěvu místního hřbitova. Proboha, proč zrovna hřbitova? Řekne si asi většina z vás. Nachází se zde totiž významné mauzoleum postavené pro Johanna Schowanka, zakladatele firmy na výrobu dřevěných hraček. Mohutné mauzoleum s kopulí nechal postavit syn neobyčejně podnikavého Johanna Schowanka, který si přál být pohřben na albrechtickém hřbitově. Zemřel v roce 1934 ve věku 67 let.

4.3 Rozhledna Tanvaldský Špičák

Když už se představují turistické zajímavosti pod vrcholem Špičáku, pojďme si představit rozhlednu, která je přímo na jeho vrcholu. Její návštěva určitě stojí za to, ať už se chcete pokochat výhledem na Jizerské hory a Ještědsko-Kozákovský hřbet z rozhledny na kamenné věži nebo se najíst v restauraci.

Jak uvádí Karpaš (2009) ve své publikaci Jizerské hory, pro větší pohodlí turistů byla na Tanvaldském Špičáku v roce 1889 zpřístupněna upravená skalní vyhlídka, nazývaná se Fanterova skála. Po pár letech se nedaleko skály objevila bouda, kde místní podnikatelé prodávali lahvé pivo unaveným výletníkům po náročném výstupu. Stavba rozhledny byla zahájena v roce 1908, byla pojmenována jako Jubilejní rozhledna císaře Františka Josefa I. Rozhledna byla slavnostně otevřena 4.července 1909, chata zhruba o rok později. V letech 1929-1930 byly budovy navazující na rozhlednu výrazně rozšířeny. Kromě dvou prostorných hostinských místností, verandy a sálu zde návštěvník našel i osm pokojů pro hosty a místnost na uložení sportovního náčiní. Rozhledna je vysoká 18 m, vyhlídková plošina je umístěna ve výšce 14 metrů. Vede na ni celkem 69 schodů. Odměnou za výstup je nádherný kruhový výhled po celých Jizerských horách, přes Krkonoše a Černou studnici až po Ještědský hřeben.

Obrázek 12: Rozhledna Tanvaldský Špičák

Zdroj: Liberecký kraj, 2014

4.4 Rozhledna Černá studnice

Rozhledna na vrcholu Černé studnice je další z významných jizerskohorských rozhleden a protože byla postavena ve stejném období jako ta na Tanvaldském Špičáku, jsou si obě tyto rozhledny velice podobné. Vrchol Černé studnice přímo neprotíná žádný z trailů z tohoto sborníku, ale vede na něho klasická cyklotrasa a od nejbližšího trailu, vedoucího z Černostudničního hřebene dolů na Dolní Smržovku, je to opravdu kousek a stojí za to navštívit toto místo. Odměnou za krátkou zajížděku vám budou krásné výhledy z kamenné rozhledny nebo oběd z místní restaurace.

Již od roku 1885 stála na vrcholu Černé studnice (869 m n.m.) dřevěná vyhlídka. 26 m vysoká žulová rozhledna byla postavena v letech 1904-1905 Německým horským spolkem podle plánů známého architekta R. Hemmricha. Její součástí je i turistická chata. Z vrcholu rozhledny je krásný pohled nejen na Jablonec a liberecký Ještěd, ale i na vzdálenější Krkonoše či Český ráj.

Obrázek 13: Rozhledna Černá studnice

Zdroj: Liberecký kraj, 2014

4.5 Rozhledna Terezínka a vrchol Muchov

Co by kamenem dohodil, je to od stezky z Muchova dolů nebo z její příjezdové trasy na rozhlednu Terezínka, která se tyčí na úpatí kopce Muchov nad městem Tanvald. Tentokrát se nejedná o kamennou vyhlídku, nýbrž o vyhlídkovou skálu, která byla upravena jako zděná vyhlídka

se schodištěm. Na Terezínku můžete vyrazit i pěšky po značené turistické cestě z Tanvaldu a procházku si můžete prodloužit o výstup na skalnatý vrchol Muchov (787 m n.m.), kde podle pověsti sídlí dobrý duch Jizerských hor Muhu. Skalní vyhlídku Terezínka nechal v roce 1853 na skále vysoké 15 m upravit a opatřit zábradlím majitel jedné z tanvaldských přádelen Johann Mayer.

Obrázek 14: Skalní rozhledna Terezínka

Zdroj: Liberecký kraj, 2014

4.6 O mikroregionu Tanvaldsko a jeho přírodě

Mikroregion Tanvaldsko je seskupení 11 obcí v okolí města Tanvald, ležících na úpatí Jizerských hor, většina obcí leží v nadmořské výšce nad 500 m n.m. Mikroregion je součástí Jizerských hor, tak si povězte něco o Jizerských horách, především o jejich přírodě. Pokud by jste se chtěli o Jizerských horách dočíst více, je na místě doporučit knihu Jizerské hory od Karpaše (2009), z které jsou čerpány následující informace. Jizerské hory patří k nejzajímavějším turistickým oblastem v České republice především proto, že mohou být využívány po celý rok. V zimě nabízejí desítky kilometrů upravených běžeckých tratí, celou řadu sjezdovek a vleků, na jaře, v létě i na podzim si přijdou na své pěší turisté a hlavně cykloturisté. Jizerským horám dala jméno řeka Jizera. Jejím nejvýznamnějším přítokem v Jizerských horách je Kamenice, která odvádí vodu z větší části Mikroregionu Tanvaldsko. Zaoblené vrcholky Jizerských hor jsou z hrubozrné žuly, jež je mimochodem velice oblíbená u mnoha horolezců, kteří tamní skály hojně navštěvují. Vyjímku tvoří

pouze na několika místech prorážející čedičové vyvřeliny. Nejzajímavějším příkladem takového kopce sopečného původu je bezesporu vrchol Bukovec (1005 m n.m.) nad osadou Jizerka, který se svou výškou a vzácnou flórou řadí k evropským přírodopisným raritám. Nepropustný žulový podklad a velké množství srážek způsobily, že na náhorních plošinách střední části Jizerek vznikla řada rašelinišť se vzácným bahenním rostlinstvem. Nejvyšším vrcholem Jizerských hor v Čechách je Smrk (1124 m n.m.). Pro velký počet přírodních rezervací, které se zde nacházejí, byla v roce 1967 vyhlášena Chráněná krajinná oblast Jizerské hory. Původní listnaté porosty se udržely jen na několika místech, převládající dřevinou je smrk. Lesní bohatství založilo i slávu jizerského sklářství. První historicky doložená zmínka o sklářské huti ve Sklenařicích je již z roku 1376. Zemědělství nemělo v této horské lesnaté oblasti nikdy vhodné podmínky a proto těžba dřeva jako paliva, suroviny i stavebního materiálu, sklářství a později i textilní výroby byly pro lidi, kteří zde žili, hlavním zdrojem obživy. Proto zde vznikaly první manufaktury, dílny a později i první továrny o desítky let dříve, než ve vnitrozemí. Dnes již původní sklárny, bižuterie, textilní a jiné továrny zanikají ze známých důvodů asijské konkurence (vyjímkou je stále dobře prosperující továrna na výrobu dřevěných hraček Detoa a jedinou stále fungující sklárnou je Preciosa, která má jednu z velkých poboček v Desné u Tanvaldu) a obce nejen v mikroregionu Tanvaldsko, ale i v celých Jizerských horách, už nejsou vnímány jako průmyslová střediska na výrobu skla a textilu, ale stále více lidí v nich vidí turistická centra a východiska do oblasti Jizerských hor.

5 Problémy v mikroregionu Tanvaldsko a význam sborníku

Jako mnoho oblastí nejen v České republice, i mikroregion Tanvaldsko trápí především problém nezaměstnanosti, ale je tu i problém v posledních letech vzrůstající kriminality. V následujících řádcích se dozvíte, proč tomu tak je a jak by bylo vhodné se těmto problémům bránit. Nezaměstnanost je denně všemi médii opakovaný problém, který se týká všech českých regionů. V okolí města Tanvald toto tvrzení ale platí minimálně dvojnásob, protože většina místních obyvatel byla odjakživa zaměstnána v textilních továrnách, ve sklárnách nebo továrnách na výrobu bižuterie. Většina obcí mikroregionu Tanvaldsko vlastně vznikla se založením továrny nebo dříve manufaktury. Od postupného upadání výroby v těchto továrnách zpočátku 90. let, postupného zavírání fabrik, až po úplný konec firem na přelomu tisíciletí nebo na počátku nového tisíciletí, se stále snižoval počet pracovních míst v tomto regionu. Nyní zde už téměř nenajdete průmyslovou výrobu a místní obyvatelstvo, od nepaměti zvyklé pracovat v tomto odvětví, se musí přeorientovat na jiný způsob obživy. Protože se město Tanvald a jeho okolí nachází na horách, jsou zde výborné a stále zdaleka nevyužité možnosti pro cestovní ruch. Ubytovacích zařízení se zde nachází zatím dostatek a turisté mají možnost vybírat od těch cenově nejvýhodnějších až po luxusnější hotely. Stravovacích zařízení by se zde mohlo nacházet více, především lepší kvality, ale při současné situaci by měla určitě problém s existencí. Jak už bylo poznamenáno, jsou zde velice nevyužité možnosti turismu, například ve srovnání se sousedními Krkonoši. Přírodní podmínky jsou v okolí města Tanvald přímo stvořené pro turismus, ale rekreanti většinou spíše projedou tímto regionem do Krkonoš nebo na jiná místa Jizerských hor. V zimním období je situace pro mikroregion Tanvaldsko mnohem lepší, protože spousty turistů proudí do lyžařského areálu na Tanvaldském Špičáku, který je největším lyžařským střediskem Jizerských hor. To potom ubytovací kapacity, kapacity lyžařských škol a půjčoven lyžařského vybavení praskají ve švech a v tomto odvětví služeb je přes zimu zaměstnána velká část místního obyvatelstva. Jizerské hory jsou ovšem v zimě známé především jako běžkařský ráj a to může i autor, jako závodní běžkař, potvrdit, když měl možnost navštívit všechny české hory a nikde nebyl tak moc spokojen s množstvím a kvalitou strojově upravovaných běžkařských stop jako v Jizerských horách. Za tímto účelem ale běžkaři vyrážejí spíše do jiných, výše položených, částí Jizerských hor. Vyjímkou v mikroregionu Tanvaldsko jsou pouze obce Příchovice a Kořenov, kde se místní ski areál U čápa a nezisková organizace Jizerky pro vás starají o běžkařské trasy okolo vrcholu Štěpánky a téměř denně je v zimním období strojově

upravují. Stále se zde ale píše o zimě a co v létě? V létě už je situace v regionu výrazně horší a množství turistů zde chybí. Důvodů může být mnoho. Rozhodně by ale bylo jediné dobře rošířit možnosti turismu a sportovního vyžití v mikroregionu Tanvaldsko i v létě. A právě pro tyto účely vznikaly v alpských lyžařských střediscích bikeparky nebo sítě trailů pro horská kola, aby tyto turistické oblasti přilákaly další návštěvníky i v létě. Každému cyklistovi se totiž nezavděčíte cyklotrasou po široké zpevněné cestě. Mnoho turistů například nepřijde na chuť pěší turistice nebo si chtějí prostě zpestřit svůj pobyt na horách a vyzkoušet jiný, adrenalinovější, druh zábavy. Sice to trvalo, ale po uplynutí pár let se začaly bikeparky budovat i v České republice, zatím se to týká především Krkonoš a Šumavy. A jak je vidět, funguje to výborně. Nakonec, nejbližší případ, jak to může fungovat, naleznete nedaleko Tanvaldska, na Ještědu. Dalším velice zajímavým projektem, který dokáže přilákat neuvěřitelné množství turistů a je o mnoho vhodnější pro masovější pojetí horské cyklistiky, je Singltreku pod Smrkem na druhé straně Jizerských hor, než leží mikroregion Tanvaldsko. Nutno přiznat, že s přílivem turistů do tohoto nedávno téměř vůbec nenavštěvovaného místa nepočítali asi ani jeho tvůrci. Právě taková síť trailů pro horská kola, jako nalezneme na Singltreku pod Smrkem nebo třeba na Rychlebských stezkách, je snáz využitelná pro širší masy cyklistů a cykloturistů. A právě trailly podobnější spíše Rychlebským stezkám, tedy náročnější na techniku jezdce, by se určitě více hodily do mikroregionu Tanvaldsko, protože tyto stezky nabídnou naprosto jiný zážitek než ty na konkurenčním Singltreku pod Smrkem a více se hodí a zapadají do místní kopcovité krajiny se strmými vrcholy. Tímto je možné uzavřít problém nezaměstnanosti a možnosti jeho řešení a přesunout se k druhému problému, který trápí místní obyvatelstvo.

Tím je vzrůstající kriminalita daná vlivem nových, sociálně slabých, přistěhovalců. Kvůli poměrně vysoké nezaměstnanosti a nízkému počtu pracovních míst na Tanvaldsku jsou zde velmi nízké ceny nemovitostí, je jich tu mnoho na prodej a toho využívají lidé, kteří takové nemovitosti skupují za účelem pronajímání sociálně slabým a z tohoto pronájmu potom mají příjem. Za toto sociálně slabé obyvatelstvo platí nájem stát, často se jedná o sociálně nepřizpůsobivé jedince a tím vznikají problémy se vzrůstající kriminalitou. Druhým důvodem, proč se na Tanvaldsko stěhuje tolik sociálně slabých, kromě velkého množství cenově dostupných nemovitostí, je přístup města, tedy lidí na radnici, kteří tento problém moc neřeší, možná o to ani nemají zájem, a spíše mu chodí naproti. Dozvěděli jste se tedy, proč tito lidé proudí právě do Tanvaldu a jeho okolí. Ale odkud a proč přicházejí? V současnosti je největší přísun sociálně slabého obyvatelstva ze Slovenska, kde těmto lidem tamní vláda výrazně snížila sociální dávky, proto se stěhují do České republiky, kde jsou sociální dávky vyšší. Aby zde bylo napsáno také nějaké číslo, které by ukazovalo, že stav

přísunu sociálně slabého obyvatelstva na Tanvaldsko je přímo alarmující, tak věřte, že měsíčně se přímo do města Tanvald přistěhuje průměrně 50 těchto lidí, což dělá 600 lidí ročně. A to už je na malé město s necelými 7 tisíci obyvateli vysoké číslo. Počet obyvatel Tanvaldu se samozřejmě nezvyšuje tímto tempem, protože někteří z původních obyvatel město raději opouští. Tyto informace jsou získány od občanského sdružení Za bezpečné Tanvaldsko, které má velký zájem řešit tento problém a s jejichž činností se můžete v Tanvaldu setkávat stále častěji.

Jak může mikroregionu Tanvaldsko pomoci jeden sborník? Z části rozhodně může, protože tato práce není jen sborník již existujících stezek, ale zároveň se jedná o projekt bikeparku a MTB trailů na Tanvaldsku. Pokud by se zde tento projekt realizoval, a autor doufá, že ano, přilákal by bezesporu mnoho nových turistů a sborník by jim posloužil jako průvodce po budoucím bikovém ráji v Jizerských horách a zároveň by se o tomto regionu dozvěděli více nebo by prostřednictvím sborníku teprve zjistili, co zde existuje a bude existovat a na co se sem mohou těšit. Pokud bude do mikroregionu Tanvaldsko proudit více turistů i v létě, bude zde více pracovních příležitostí, tím se zvýší zájem o tento region a půjde zde nahoru celá životní úroveň a tím zde nebude prostor pro sociálně slabé a nepřízpůsobivé obyvatelstvo.

6 Praktická realizace stavby bikeparku a sítě MTB trailů

Jak už bylo dříve uvedeno, většina stezek z tohoto sborníku oficiálně neexistuje, některé vůbec neexistují a musí se vyrobit. Proto bude v následujících řádcích stručně představen projekt realizace bikeparku a sítě trailů. Detailně problematiku stavby MTB trailů rozebírá Demrow (2008). Než se začne realizovat samotná stavba stezek, čeká na vás spousta vyřizování povolení, shánění pracovní síly a finančních prostředků. Proto je nejdříve potřeba vypracovat plán, kudy přesně stezky povedou a co všechno na jejich stavbu bude potřeba.

Prvním krokem k realizaci stavby stezek je získání veškerých povolení k jejich budování. Pouze jedna ze stezek vede souběžně s pěší turistickou trasou. Nijak ale neomezuje její existenci nebo pohyb po ní. Stezka pro horská kola pouze vede vedle ní. Nikde tedy nebude docházet ke konfliktu s pěšími turisty ani k jejich omezování. Neméně důležitým krokem je sjednání dohody s provozovatelem ski areálu na Tanvaldském Špičáku o využívání lanové dráhy bikery v letním období, protože bikepark by bez lanovky nemohl existovat. Zde by ale neměl být problém, protože lanová dráha nabízí už nyní letní provoz, pouze by se musel její provoz zintenzivnit.

Druhým důležitým bodem je tvorba finančního plánu včetně zjištění možných dotací na realizaci tohoto projektu. Je zde možnost získání dotací od Evropské unie nebo od kraje, protože se jedná o rozvoj cestovního ruchu v regionu. Další možností zdroje financování stavby projektu je získání sponzorských peněz, například za poskytnutou reklamu v budoucím bikeparku. Posledním zdrojem financí jsou vlastní investované peníze, které se provozovateli bikeparku po jeho otevření s velkou pravděpodobností vrátí a později už bude tento projekt jen vydělávat. Ne že by snad byl vstup na traily zpoplatněn, ale finanční příjmy zde budou z provozu půjčovny s cyklistickým vybavením nebo ze servisu kol a jiných služeb spojených s provozováním bikeparku.

Dalším neméně důležitým článkem k úspěšné realizaci stavby stezek pro horská kola je personální obsazení projektu, tedy zajištění pracovníků, kteří budou stavět traily a různé překážky nebo lávky na downhillových a freeridových tratích v bikeparku. Samozřejmostí je, že pracovníci dostanou za svou práci odměnu, například ve formě několik let platné permanentky na lanovku v bikeparku nebo poukaz na bezplatný servis kola po dobu několika let. Není ale na místě, aby se spolu s autorem stezek a této práce na stavbě trailů podíleli pracovníci odměnění finanční mzdou, ale spíše místní nadšení bikeři, kteří to dělají pro sebe, aby se měli kde prohánět na svých strojích.

Tito lidé to dělají s láskou k bikingu a nejlépe vědí, jak by správná stezka pro horská kola měla vypadat nebo jak postavit lávku a skok tak, aby byly tyto nezbytné součásti freeridových a downhillových tras bezpečné a jezdci si je maximálně užili.

Obrázek 15: Lávka v bikeparku

Zdroj: 720, 2014

Asi posledním krokem před začátkem stavby je vytvoření časového harmonogramu realizace stavby a zajištění materiálu pro stavbu. Co se nářadí týče, budou potřeba lopaty, krumpáče, rýče, hrábě, vrtačky, motorové pily, křovinořezy, sekery, kladiva a palice. Zde se počítá, že každý z bikových nadšenců, kteří se budou podílet na realizaci projektu, přinese, co má a zbytek nářadí by se musel půjčit. V případě materiálu pro stavbu lávek a dropů na freeridových a downhillových tratích se jedná o dřevěná prkna a u těch by byla snaha získat je co nejlevněji, nebo ještě lépe zdarma, od firmy Detoa, například z jejího odpadového dřeva nebo jako materiál od sponzora za poskytnutí reklamy této firmě na překážkách v bikeparku.

Po zajištění a naplánování všech předchozích bodů už nic nebrání začít s vlastní stavbou. Nejdříve by byla provedena úprava a vyznačení stávajících, již existujících stezek. Tato činnost není zdaleka tolik náročná jako stavba nových trailů a alespoň by byly některé stezky ze sborníku rychle připraveny k oficiálnímu užívání. Potom by bylo možné se pustit do budování nových trailů. To by obnášelo v případě trailů pro XC a enduro ježdění práci s lopatou a rýčem, občas by bylo potřeba něco prořezat nebo vysekat, zjednodušeně se jedná o vytvoření úplně nových pěšin určených pro jízdu na horském kole. Mnohem více práce je se stavbou downhillových a freeridových tratí, kde je

častěji potřeba na pěšinách vytvořit klopené zatačky a skoky, ale především je potřeba vybudovat velké dřevěné lávky a dropy, což obnáší měření dřevěného materiálu, jeho řezání a skládání dohromady.

Obrázek 16: Stavba MTB trailu

Zdroj: Město Vsetín, 2014

Tímto vám byl ve zkratce představen předpokládaný průběh realizace stavby MTB trailů v mikroregionu Tanvaldsko. Teď už si pojďme představit jednotlivé traily ze sborníku.

7 Sborník MTB trailů

Nejdříve vám budou představeny již existující stezky a potom si budete moct přečíst o plánovaných trailech. Obojí je rozděleno na tratě vhodné pro XC a enduro ježdění a na freeridové a sjezdové tratě. U každého trailu vás čekají informace o jeho délce, časové náročnosti, nadmořské výšce jeho startu a cíle a obtížnosti. Potom bude následovat krátký popis stezky, popřípadě i její příjezdové trasy, pokud se na její začátek biker nedopraví lanovou dráhou. Samozřejmě, že informace o náročnosti trailu musíte brát s ohledem na jeho určení, pokud se jedná o sjezdovou nebo freeridovou trať, je brána její náročnost při použití vhodného vybavení na takové ježdění.

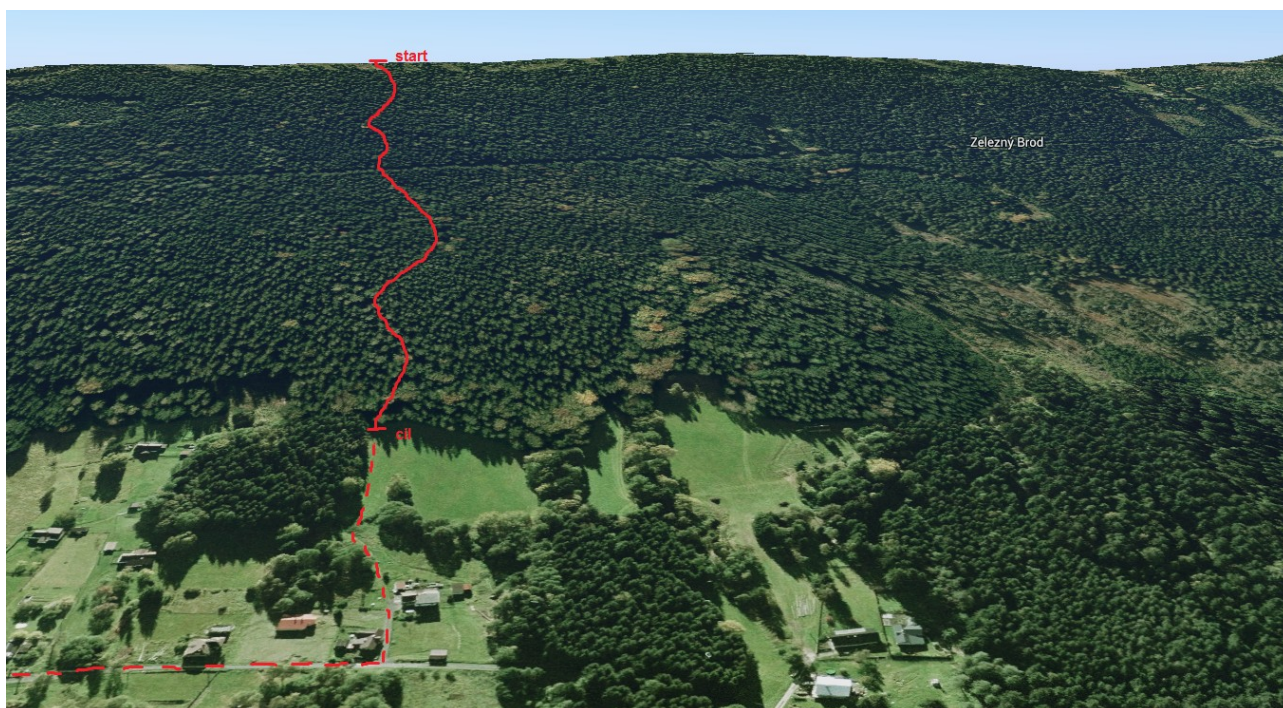
Co se dostupnosti začátku každé stezky týče, většina sjezdových a freeridových tratí je dostupná lanovkou až na výjimky. Naopak trailly pro enduro a XC ježdění jsou myšleny spíše tak, aby se biker na jejich začátek dopravil v sedle kola. Na některé z těchto stezek se bude dát dostat i lanovkou, pokud už cyklista nebude mít dostatek sil na výjezd kopce nebo si je bude chtít pošetřit na následující sjezd.

7.1 Již existující trailly

1. Trail z Muchova na Dolní Smržovku

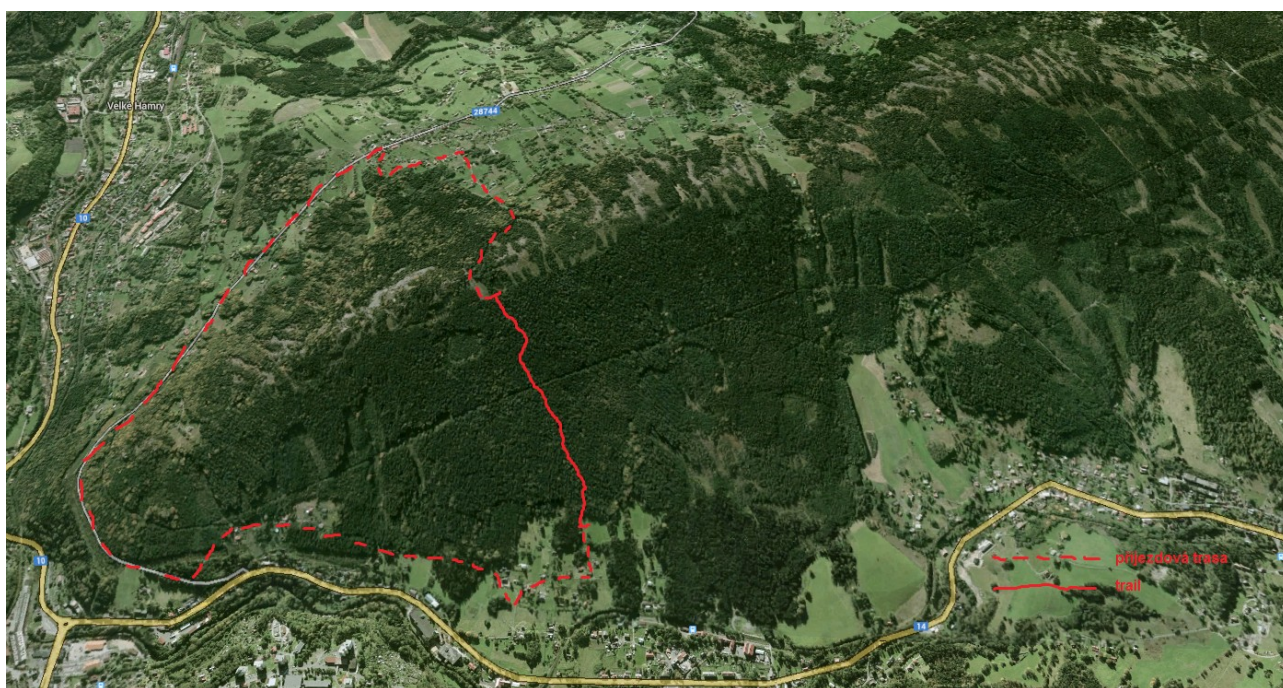
- **určení:** enduro, XC pro technicky zdatné jedince, DH pro začátečníky
- **délka:** 1,22 km
- **časová náročnost:** sjezd bez zastávek 10 min., příjezdová trasa 30-45 min.
- **nadmořská výška startu:** 785 m n.m.
- **nadmořská výška cíle:** 575 m n.m.
- **obtížnost:** pokročilý enduro rider, technicky výborný XC biker, DH začátečník

Jediný trail z Černostudničního hřebene v tomto sborníku začíná 200 m pod vrcholem Muchova na rozcestí turistických cest směrem od Černé studnice a Vrchůry a pěšiny z Dolní Smržovky. Právě podél žluté značky z Dolní Smržovky vede tato stezka určená především pro enduro ježdění, ale užije si ji i technicky zdatný jezdec na XC kole a ani biker na sjezdovém speciálu se zde nebude nudit a pro downhillové začátečníky je možné tento sjezd rozhodně doporučit. Jedinou nevýhodou pro jezdce na kolech určených pro downhill je, že zde není lanovka a musejí kolo na začátek trailu dotlačit. To ale není v tomto případě nic dlouhého a náročného, protože silnice, kde se může dojet autem končí pouhých 500 m od nástupního místa sjezdu. Pro cyklisty, kteří k dopravě na tento trail nepotřebují auto, ale dojedou si k němu na kole, je navrhnutá pěkná a nenáročná příjezdová trasa. Jak je vidět na obrázku 18, trail i s příjezdovou trasou tvoří okruh, který si případně cyklista může projet vícekrát za sebou, pokud se mu zdejší bikování zalíbí. Samotný sjezd tvoří pěšina ve smrkovém lese s velkým množstvím kořenů a kamenů, které v případě vlhkého počasí neuvěřitelně kloužou. Za deště se tedy náročnost trailu několikanásobně zvyšuje. Na některých místech sjezdu je možná pouze jedna stopa, někde je na výběr více stop, z nichž některé jsou pomalejší, ale za to jednodušší, a některé jsou rychlejší, ale zpravidla se jedná o přímou stopu s větším sklonem, často přes větší kořeny nebo kameny, z nichž je některé nutno skočit, aby se kolu nezapíchlo přední kolo do lesního podloží. Nejstrmější pasáží je celá první polovina po přejezd vrstevnicové cesty, právě část sjezdu těsně před tímto přejezdem je asi technicky nejnáročnější, protože je zde nutné přejíždět přes větší kameny. Druhá polovina sjezdu už je mírnější, ale stále se v ní nachází velké množství kořenů, které především za mokra velmi kloužou. Rozhodně ale tato spodnější pasáž sjezdu vyžaduje od jezdce stále vysoké soustředění, protože se zde dosahuje vyšších rychlostí než v horní části. Po výjezdu z lesa už na louce na Dolní Smržovce následuje konec trailu. Pokud si ho chce ale cyklista užít znovu, stačí po vjezdu na úzkou asfaltovou cestu zabočit vpravo a jet po značkách přes obec Velké Hamry II zpět na jeho začátek. Tato příjezdová trasa trailu je sice celá vedena po asfaltu, ale jedná se o vedlejší komunikace s minimálním provozem, za to je z nich ale krásný výhled na Tanvaldskou kotlinu. Pouze závěr příjezdové trasy se zvedne prudce do kopce po lesní cestě, jedná se ale pouze o 500 m.

Obrázek 17: Trail z Muchova na Dolní Smržovku

Zdroj: vlastní

Obrázek 18: Trail z Muchova na Dolní Smržovku i s příjezdovou trasou

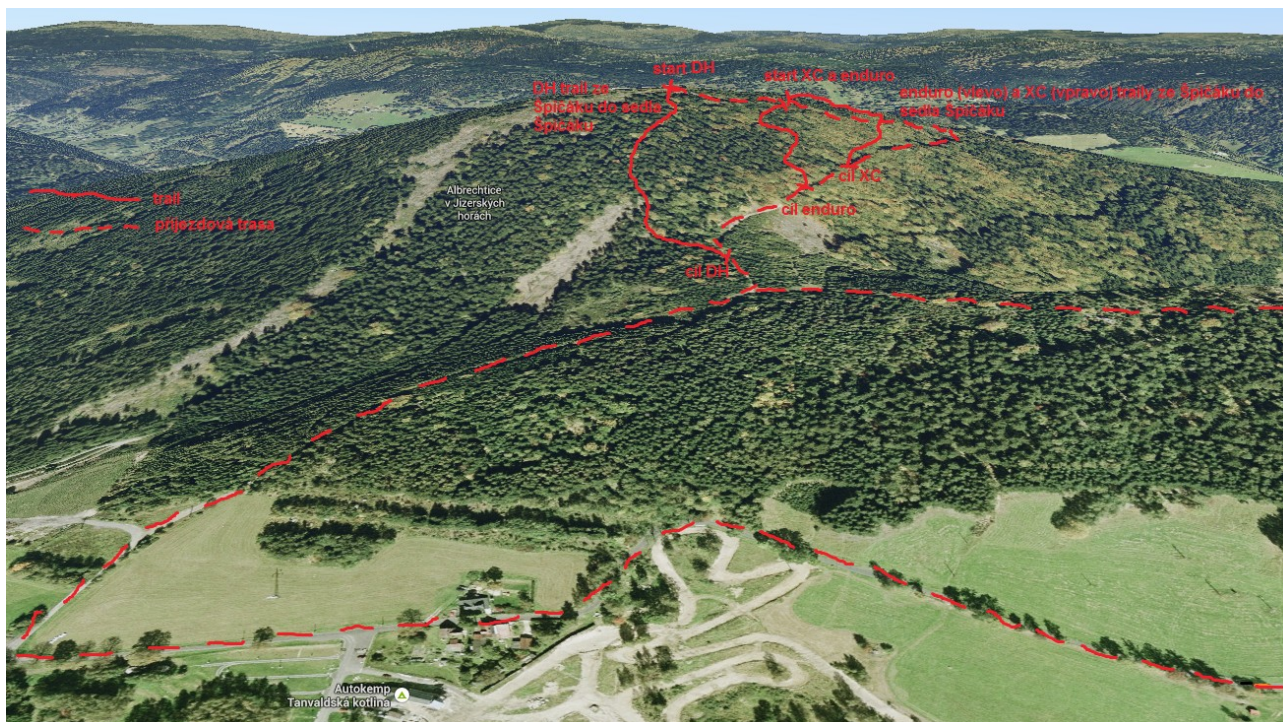
Zdroj: vlastní

2. XC trail ze Špičáku přes Malý Špičák k bobovce

- **určení:** XC, enduro
- **délka:** 320 m Špičák-sedlo Špičáku, 410 m Malý Špičák-bobovka
- **časová náročnost:** 3 min. Špičák-sedlo Špičáku, 5 min. Malý Špičák-bobovka, příjezdové trasy celkem 20-25 min.
- **nadmořská výška startu:** Špičák 857 m n.m., Malý Špičák 722 m n.m.
- **nadmořská výška cíle:** sedlo Špičáku 797 m n.m., bobovka 627 m n.m.
- **obtížnost:** středně pokročilý XC biker, enduro začátečník

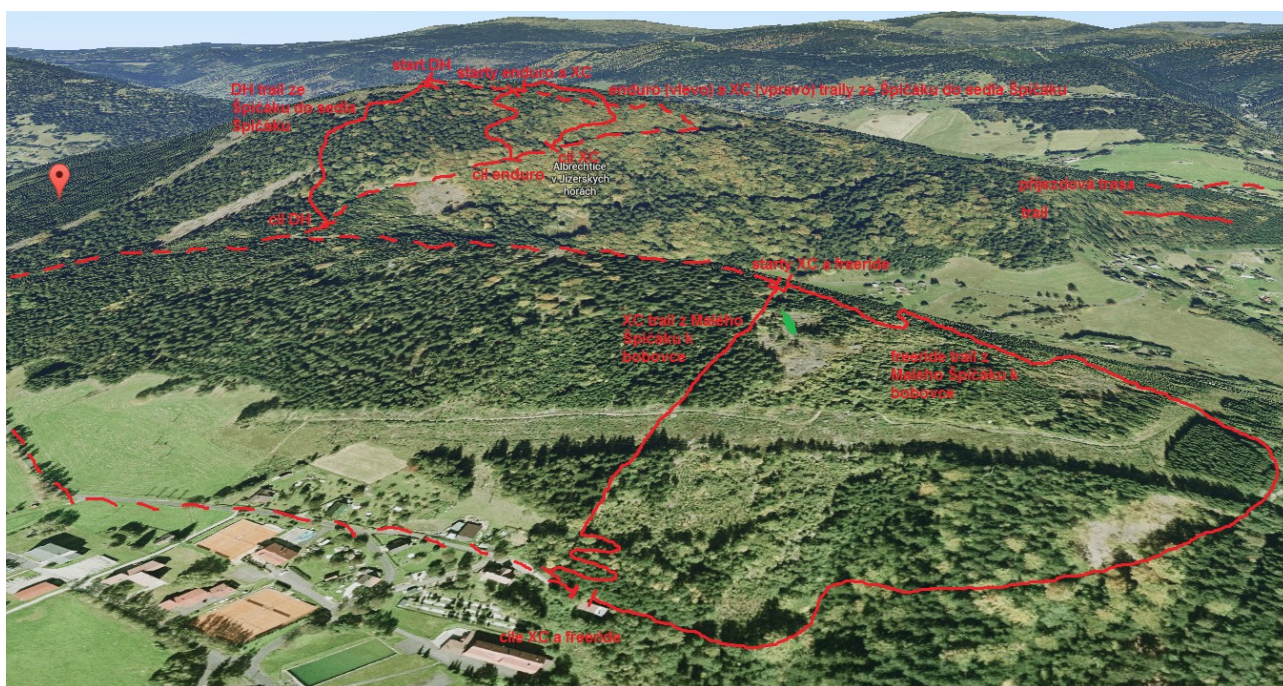
Obtížností nejjednodušší trail na tanvaldskou stranu Špičáku se dělí na 2 části. Začátek první části se nachází na vrcholu Špičáku, po výjezdu příjezdovou asfaltovou cestou v poslední levotočivé zatáčce je na pravé straně malý plac a právě z něho je možné se spustit dolů po tomto trailu. První pasáž je nejstrmější z první části trailu a je v ní poměrně hodně kořenů a kamenů, ale není nutné mít žádné obavy, vše zvládne každý středně pokročilý biker. Následuje přejezd asfaltové příjezdové cesty a po něm už přichází na řadu mírnější a velice hravá a svižná pasáž po pěšině zaříznuté ve svahu, na které je sem tam nějaký kámen, kořeny minimálně, zpočátku se klikatí mezi stromy, později je rovná a hupem na příjezdovou trasu ze sedla Špičáku končí první část tohoto trailu. Do sedla Špičáku se kousek sjede po příjezdové trase, která je velice široká, takže nevádí, že se cyklisté mohou míjet proti sobě. Ze sedla Špičáku následuje krátký výšlap po příjezdové trase na Malý Špičák, odkud vede druhá část trailu určeného pro XC bikery a enduro začátečníky. První polovina druhé části stezky je mírná, avšak je na ní mnoho kořenů, které mohou být za mokra velice zrádné. Druhá polovina je poměrně dost strmá a kořenů je na ní snad ještě více, především ve vlhkém počasí se jedná o nejtěžší pasáž celého trailu. Na závěr, pár metrů nad bobovkou, přichází odměna v podobě hravého pumptracku a po jeho absolvování je biker v cíli, na konci bývalé bobové dráhy. Vzhledem k určení trailu pro XC nebo enduro ježdění je možné se na jeho začátek dostat pouze po příjezdové trase, která tvoří spolu s trailem okruh, tudíž je možné trasu absolvovat několikrát za sebou, popřípadě ji kombinovat s jinými okolními traily, které jsou ovšem technicky obtížnější. Vše je možné si prohlédnout na obrázcích 19 a 20. Příjezdová trasa k trailům začíná na konci XC trailu, v cíli bývalé bobové dráhy, pokračuje po asfaltové silnici s minimálním provozem k autokempu

Tanvaldská kotlina, odkud zabočí vpravo a stoupá po široké šotolinové cestě přes sedlo Špičáku až na jeho vrchol, kde je v závěru místo šotolinové cesty starší asfaltová. Vše je značené, takže není nutný příliš detailní popis.

Obrázek 19: Traily ze Špičáku do sedla Špičáku

Zdroj: vlastní

Obrázek 20: Traily ze Špičáku do sedla Špičáku a z Malého Špičáku k bobovce

Zdroj: vlastní

3. Freeride trail korytem bývalé bobové dráhy

- **určení:** freeride, DH
- **délka:** 1 km
- **časová náročnost:** sjezd 8 min., příjezdová trasa 15-20 min.
- **nadmořská výška startu:** 722 m n.m.
- **nadmořská výška cíle:** 627 m n.m.
- **obtížnost:** pokročilý freeride nebo DH jezdec

Freeridový trail vedoucí korytem bývalé kamenné bobové dráhy je opravdová rarita a unikát, který jinde nenajdete. Má sice jednu nevýhodu, je totiž určen výhradně pro freeridová a downhillová kola, ale nevede na jeho začátek lanovka. Bikerům tedy nezbývá nic jiného, než vytlačit své stroje v protisměru trailu, korytem bobovky nahoru, to ovšem v případě, že se mezi sebou domluví, aby nikdo nejel dolů, nebo absolvují příjezdovou trasu v sedle svých kol, což není nic extra náročného a za zážitek z jízdy na této unikátní trati to rozhodně stojí. O překážky a celou trať se starají místní bikeři z party DH-FR racing Tanvald a stále stavějí něco nového, takže se vám může stát při další návštěvě tohoto trailu, že objevíte opět novou překážku. Trať začíná startovní rovinou, na které jsou postavené 2 dlouhé pískové skoky, tzv. Dvojáky, následuje písková klopená zatáčka, přejezd balvanu a první velká dřevěná lávka zakončená cca 3 m vysokým dropem. Po dosednutí kola na dopad už projíždíte první klopenou zatáčku po zdi bobové dráhy, která má podobu dlouhého wallridu. Na tento wallride navazuje druhá lávka zakončená dropem, ovšem asi poloviční výšky a hned za ní vás čeká další průjezd po zdi bobové dráhy, za ním nejvyšší lávka celého trailu a potom, po chvilce jízdy rovně, nejdelší skok na trati, pískový skok o délce cca 10 m. Na něj navazují menší skoky, další průjezd zatáčkou po zdi bobové dráhy a do cíle už zbývají pouze 3 poslední zatáčky, vedené jak jinak než po zdech bobovky. Vzhledem k velkým skokům je tato trať určena pro opravdu zkušené jezdce na freeridových nebo downhillových kolech. V případě deště je potřeba si dávat obzvláště velký pozor na kluzkých dřevěných lávkách. Mapa trailu je na obrázku 20. Příjezdová trasa vede přes Honvart a sedlo Špičáku na Malý Špičák, je značená a je ke shlédnutí na obrázcích 19 a 20.

4. Enduro trail ze Špičáku do sedla Špičáku

- **určení:** enduro, DH začátečník, technicky výborný XC jezdec
- **délka:** 310 m
- **časová náročnost:** sjezd 4 min., příjezdová trasa od cíle ke startu trailu 10 min.
- **nadmořská výška startu:** 857 m n.m.
- **nadmořská výška cíle:** 782 m n.m.
- **obtížnost:** středně pokročilý enduro rider, DH začátečník, technicky výborný XC jezdec

Trail určený především pro enduro kola a tento styl ježdění začíná na vrcholu Špičáku a vede po úbočí jeho tanvaldské strany. Na jeho začátek se bikeři dostanou po příjezdové trase shodné s trailem č. 2. Pouze v poslední levotočivé zatáčce na příjezdové asfaltové cestě neodbočí vpravo na malý plácek, ale vlevo na pěšinu traverzující po prudkém svahu. Vše je značeno, takže se nikdo nemusí bát, že by trail netrefil. Po počátečním traverzu se pěšina pustí velice prudkým svahem dolů a kličkuje mezi stromy a velkými žulovými balvany, občas je doplněna menším skokem přes kládu nebo některý menší balvan. Prudší zatáčky jsou klopené. Na pěšině nejsou žádné kořeny, podklad pěšiny je hlína a její obtížnost dělá především obrovský sklon svahu. Jedná se o jeden z nejprudších trailů sborníky, ne-li ten úplně nejprudší. Proto je důležité dobře odhadnout rychlost a své možnosti, co si ještě může biker dovolit. Trail je zakončen na příjezdové cestě ze sedla Špičáku. Cyklisté mohou pokračovat po této příjezdové cestě zpět nahoru a absolvovat tento sjezd znovu nebo mohou pokračovat na Malý Špičák na trail č. 2. Mapu trailu včetně příjezdové trasy a možnosti jeho kombinací s jinými traily najdete na obrázcích 19 a 20.

5. DH trail ze Špičáku do sedla Špičáku

- **určení:** DH, FR
- **délka:** 800 m
- **časová náročnost:** 5 min. sjezd, 10-15 min. příjezdová trasa
- **nadmořská výška startu:** 857 m n.m.

- **nadmořská výška cíle:** 692 m n.m.
- **obtížnost:** středně pokročilý DH/FR biker

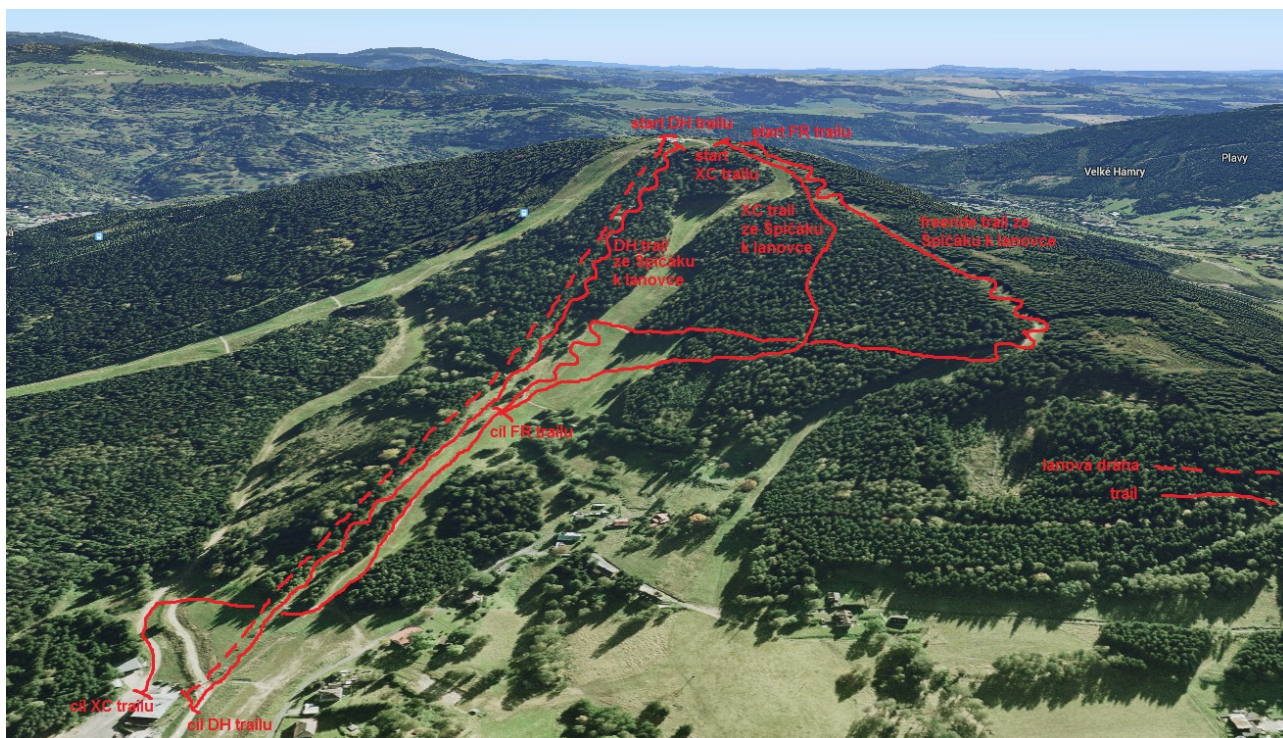
Jediný trail z vrcholu Špičáku na jeho tanvaldskou stranu určený pouze pro sjezdová kola. Jedná se o čistě sjezdovou trať, ovšem nejsou na ní žádné umělé překážky ve formě dropů nebo lávek, všechny skoky jsou přes kameny, někde větší, někde menší, pouze pár zatáček je klopených, jinak se jedná o čistě přírodní překážky. Dle názoru autora jde v tomto případě o nejkrásnější sjezdovou trať na celém Špičáku, protože místy je extrémně prudká (např. sjezd skály), někde nabízí více možností stop (větší skok přes balvan) nebo objížděku balvanu, místy je v oldschool stylu starších tratí, ale především všechny překážky tvoří přírodní a terénní nástrahy. Na start trailu se bikeri dostanou buď po příjezdové trase jako na traily č. 2 a 4, v tomto případě ovšem budou muset své sjezdové speciály vytlačit. Nebo je možnost vyjet lanovou dráhou a z cíle tohoto trailu se nechat dovézt autem (2,5 km) zpět k dolní stanici lanovky. Začátek trailu se nachází na vrcholu Špičáku vedle posledního sloupu od vleku z Albrechtic a stejně jako u ostatních trailů je dobře značen. Začíná se sjezdem z malé skalky, za kterou následuje nejmírnější šlapavý úsek trati přes paseku po klikatící se pěšině mezi pařezy. Z tohoto úseku se ale biker rychle dostává buď skokem z balvanu nebo objetím balvanu po pěšině nad cca 25 m dlouhou šikmou, ale poměrně prudkou, žulovou skálu, kterou sjede. Tato skála je nejprduší místo celé trati a jezdec na ní získává vysokou rychlost do následujících klopených zatáček mezi stromy. Dále na bikery čekají 2 skoky přes balvany s možností jejich objetí a potom už rychlý, prudký a rovný dojezd přímo do sedla Špičáku, kde tento trail končí. Jeho mapku je možné si prohlédnout na obrázcích 19 a 20. Je možné ho zkombinovat s trailem vedoucím korytem bobové dráhy nebo se vrátit autem a lanovkou nebo po příjezdové trase zpět na jeho začátek.

6. XC trail ze Špičáku k lanovce

- **určení:** XC, enduro
- **délka:** 1,58 km
- **časová náročnost:** sjezd 10 min., výjezd lanovkou 10 min. (příjezdová trasa 30-40 min.)
- **nadmořská výška startu:** 857 m n.m.

- **nadmořská výška cíle:** 600 m n.m.
- **obtížnost:** středně pokročilý XC jezdec, enduro začátečník

Poslední z již existujících trailů a jediný trail, který není potřeba postavit, na stranu Špičáku, která disponuje lanovou dráhou. Na začátek tohoto trailu je tedy možné vyjet lanovkou, ale protože se jedná o XC a enduro trail, bude určitě mnoho bikerů chtít zdolat vrchol Špičáku v sedle svých kol. Příjezdová trasa od konce na začátek tohoto trailu vede po vedlejší silnici od dolní stanice lanovky přes Albrechtice do Albrechtického sedla, kde odbočí vpravo po staré asfaltové cestě na vrchol Špičáku a jste na začátku trailu. Sjezd začíná nedaleko pěšiny na skalní vyhlídku na Špičáku a začíná pořádným sešupem úzké sjezdovky, která je využívána jako start pro závody na sjezdových lyžích v disciplíně super G. Následuje vjezd na lesní pěšinu, po které tato stezka pokračuje následující cca 1 km. Pěšina je různě široká i různě prudká, většinou nabízí jezdcí výběr z více stop a je charakteristická obrovským množstvím různě velkých kořenů, které se často dají snadno přeskočit. Jedná se o poměrně rychlý a zábavný sjezd, který zvládne každý mírně pokročilejší biker, ale užije si ho i ten zkušenější. Spodní pasáž trailu už vede po okraji sjezdovky po kličkující pěšině doplněné menšími klopenými zatáčkami nebo menšími skoky. Cíl je potom u dolní stanice lanové dráhy na Špičák. Mapku trailu je možné si prohlédnout na obrázku 21.

Obrázek 21: Traily veducí ze Špičáku k dolní stanici lanové dráhy

Zdroj: vlastní

7.2 Budoucí trailly

V případě budoucích, zatím neexistujících trailů, vás nečeká tak detailní popis jednotlivých stezek jako v předchozích případech, protože tyto stezky zatím nebylo možné projet, v jejich místě se většinou nachází les nebo sjezdová trať pro sjezdové lyžování, kterou je sice možné bez problému projet, ale nic se tím nezjistí. Samozřejmě nesmí chybět mapky trailů a informace o jejich předpokládané délce, náročnosti, převýšení nebo obtížnosti. Pouze v popisku jsou informace, co by na bikery na budoucím trailu mohlo čekat a co je v plánu vybudovat. Všechny tyto plánované trailly budou využívat k dopravě bikerů na svůj začátek lanovou dráhu. Nejdříve se počítá s vybudováním DH trailu, vedoucího přímo pod lanovkou, a freeridového trailu, vedoucího po okraji modré sjezdovky a v závěru po okraji červené sjezdovky. Důvod, proč by se měly nejprve budovat tyto 2 sjezdové tratě, je prostý. Vede na jejich začátek lanovka od jejich cílových míst. Totéž nelze říct o 2 plánovaných trailech ze Špičáku na Albrechtice, kde sice probíhá výstavba nové sjezdovky vlevo od vleku i prořezávání širšího pruhu v lese pro stavbu lanovky místo stávajícího vleku, ale zatímco nová sjezdovka bude hotová už na následující zimní sezonu, lanovka bude dokončena až na tu příští. Proto je vhodnější vybudovat trailly v tomto místě až, když zde bude stát lanová dráha.

7. DH trail ze Špičáku k lanovce

- **určení:** DH, FR
- **délka:** 1,1 km
- **časová náročnost:** sjezd 8 min., výjezd lanovkou 10 min.
- **nadmořská výška startu:** 857 m n.m.
- **nadmořská výška cíle:** 600 m n.m.
- **obtížnost:** zkušený DH/FR biker

Na začátek budoucí DH tratě vedoucí přímo průsekem pod lanovkou se bikeři dostanou i s jejich sjezdovými koly pomocí lanové dráhy. Příjezdová trasa nemá v případě sjezdové trati žádný smysl. Start se nachází přímo u horní stanice lanovky a cíl u její dolní stanice. První polovina trati

je velice prudká, ta druhá je oproti tomu výrazně mírnější. V plánu je v prudké pasáži postavit velké množství klopených zatáček a doplnit je menšími (1-2 m vysokými) skoky, především přes pařezy. Mírná pasáž by měla být naopak rovnější, aby zde jezdci nabrali velkou rychlost na dlouhé skoky a dropy, které by v těchto místech bylo vhodné vybudovat. Před cílem trati by stavitelé ještě rádi zařadili velký cílový skok. Mapku trailu je možné si prohlédnout na obrázku 21.

8. Freeridový trail ze Špičáku k lanovce

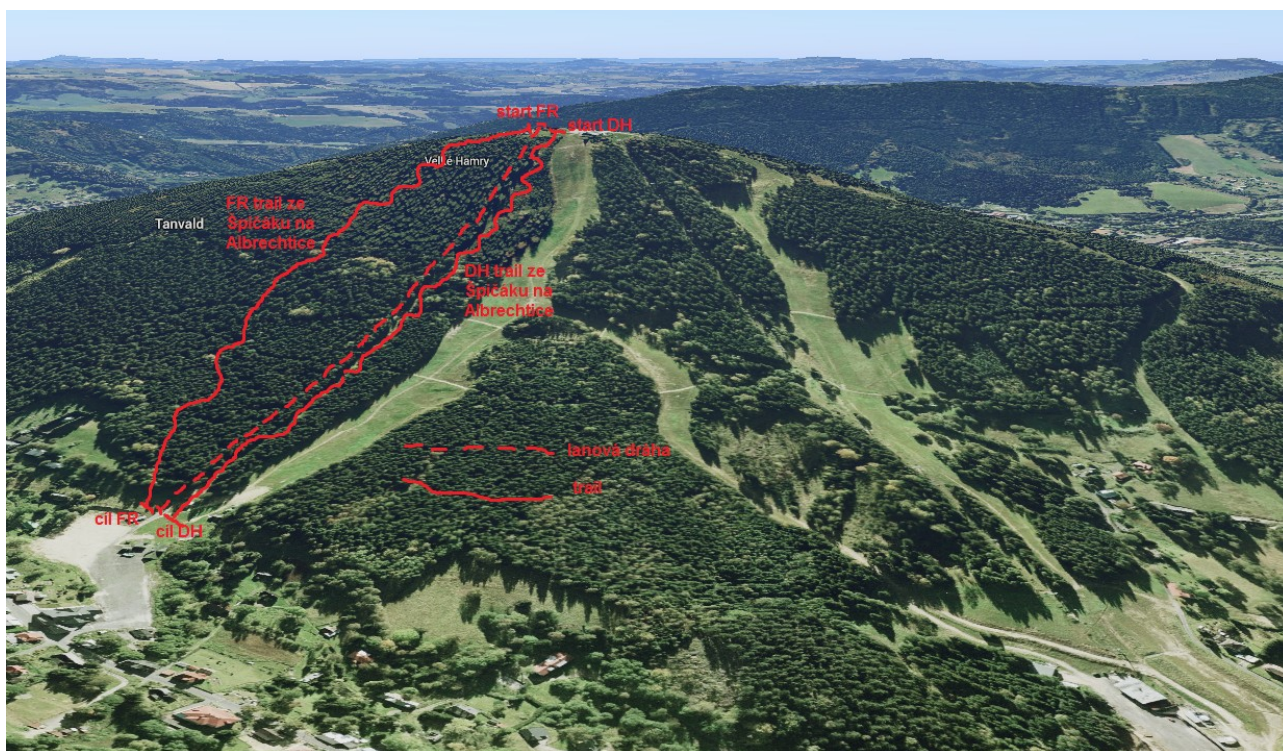
- **určení:** FR
- **délka:** 1,2 km
- **časová náročnost:** 10 min. sjezd FR trailu + 3 min. sjezd po zbytku XC trailu k dolní stanici lanovky, 10 min. výjezd lanovkou
- **nadmořská výška startu:** 857 m n.m.
- **nadmořská výška cíle:** 690 m n.m.
- **obtížnost:** pokročilý FR biker

Stejně jako v případě předcházejícího DH trailu, je i u tohoto FR trailu jasná volba dopravy na jeho začátek lanovou dráhou. Start stezky bikeři najdou hned vedle horní stanice lanovky. Téměř celý trail vede po pravém okraji modré sjezdovky. Jedná se o trail ve stylu northshore, tedy dlouhé lávky různých tvarů s mnoha menšími a většími skoky. V plánu je po startu postavit právě tyto dlouhé lávky se spíše menšími skoky, na ně by v neprudší pasáži modré sjezdovky měla následovat část sjezdu s mnoha klopenými zatáčkami, poté jezdce čeká mírná část sjezdu, kde pojedou téměř rovně přes lávky s menšími i většími skoky. V další trochu prudší části se bikeři mohou opět těšit na klopené zatáčky a následuje přejezd po široké lesní cestě na pravý okraj červené sjezdovky, kde se postaví pár klopených zatáček se skoky a je zde konec freeridového trailu. K dolní stanici lanovky ale ještě pár stovek metrů zbývá a právě ty je možné dojet po XC trailu, na který se mohou bikeři z FR trailu napojit. Mapu freeridového trailu můžete vidět na obrázku 21.

9. DH trail ze Špičáku na Albrechtice

- **určení:** DH, FR
- **délka:** 1 km
- **časová náročnost:** sjezd 8 min., výjezd lanovkou 10 min.
- **nadmořská výška startu:** 857 m n.m.
- **nadmořská výška cíle:** 650 m n.m.
- **obtížnost:** zkušený DH/FR jezdec

První ze dvou budoucích trailů vedoucí k nastávající lanovce na Albrechticích je určen především pro sjezdaře a jedná se o čistě downhillovou trať, která stejně jako ta č. 7 vede průsekem přímo pod lanovkou a je jí tudíž velmi podobná. Start se bude nacházet u horní stanice lanové dráhy z Albrechtic na Špičák, odkud trasa pokračuje rovnou do nejprudší pasáže, v které se bikeři budou moct těšit na množství klopených zatáček a skoků přes pařezy nebo balvany. V dolní části, kde se trať mírně položí a už nebude tak prudká, už nebude tolik zatáček, ale spíše se pojedou rovně a na jezdce čeká více větších skoků, včetně toho největšího, cílového. Konec trailu je u dolní stanice lanovky na Albrechticích. K dopravě cyklistů a jejich strojů nahoru na Špičák bude sloužit lanová dráha. Mapa trailu je na obrázku 22.

Obrázek 22: Traily vedoucí ze Špičáku na Albrechtice

Zdroj: vlastní

10. FR trail ze Špičáku na Albrechtice

- **určení:** FR, DH, enduro
- **délka:** 1,25 km
- **časová náročnost:** sjezd 10 min., výjezd lanovkou 10 min.
- **nadmořská výška startu:** 857 m n.m.
- **nadmořská výška cíle:** 650 m n.m.
- **obtížnost:** středně pokročilý FR/DH biker, velmi zkušený enduro rider

Poslední trail z tohoto sborníku bude mít začátek přímo u horní stanice budoucí lanovky z Albrechtic na Špičák a konec u její dolní stanice. Tato trať bude stavěna na pravém okraji lesa podél nové sjezdovky, která právě vzniká na nábízející zimní sezonu 2014/15. Jedná se o trail s velkým množstvím využití. Bikeri na něm totiž najdou jak přírodní překážky ve formě pěšiny klikatící se

mezi stromy nebo skoky z balvanů, tak umělé překážky jako jsou lávky a dřevěné skoky nebo klopené zatáčky, všechny tyto překážky budou mít i objízdnu trasu. Proto trail využijí DH, FR i enduro jezdci. Na start se cyklisté s koly dopraví lanovkou. První polovina tohoto trailu má strmější sklon, naopak jeho druhá polovina je mírnější. Mapa trailu je ke shlédnutí na obrázku 22.

8 Závěr

Cílem práce, jak už bylo mnohokrát zmíněno, bylo vytvořit sborník mountainbikových trailů v mikroregionu Tanvaldsko a přispět tím k rozvoji horské cyklistiky v tomto regionu. Jak tato práce pomůže rozvoji horské cyklistiky v okolí Tanvaldu, to bude možné posoudit až později. Nyní je možné zhodnotit pouze samotný sborník a jeho možnosti využití.

Jak se podařilo splnit cíl práce, tedy vytvoření sborníku? Po důkladném terénním průzkumu krajiny, kdy byla v sedle kola projeta snad úplně každá pěšina ve vybrané lokalitě, a konzultaci místních možností pro horskou cyklistiku s těmi nejpovolanějšími, partou bikerů z DH-FR racing Tanvald, bylo rozhodnuto, které stávající stezky jsou vhodné pro zařazení do sborníku. Stezky byly projety na kole s GPS navigací, tím byla získána potřebná data a nic už nebránilo jejich zpracování do formy, která je vhodná pro sborník mountainbikových trailů. Mimo stávajících stezek, které ovšem vyžadují ještě mnoho terénních úprav, potřebují vyznačit, ale především z nich udělat oficiální traily pro horská kola, bylo úkolem také nalezení vhodných trailů, jejichž výstavba by se mohla v budoucnu realizovat. I toto se podařilo a v plánu, do kterého spadají tyto budoucí traily, je vybudovat nové downhillové a freeridové trasy z vrcholu Tanvaldského Špičáku, které budou využívat k dopravě jezdců s jejich stroji na svůj začátek lanové dráhy. Celkem tak sborník obsahuje 6 již existujících trailů a 4, jejichž realizace by mohla v budoucnu proběhnout. Určitě někdo namítne, že počet 10 stezek není mnoho. Kdo se ale pohybuje v prostředí horské cyklistiky a zná jiné, mnohdy i ty nejvyhlášenější, bikeparky, tak uzná, že tento počet je naprosto dostačující a pro novou bikovou lokalitu a začínající bikepark se jedná až o megalomanský projekt.

Co se praktické využitelnosti výsledků bakalářské práce týče, je zcela zřejmé, že tento typ práce má v praxi velké možnosti využití. Sborník by měl sloužit každému návštěvníkovi mikroregionu Tanvaldsko, který si bude chtít zpestřit pobyt ve zdejším regionu o adrenalinovou zábavu, ale především je vytvořen pro všechny bikery, kteří chtějí poznat novou bikovou lokalitu, těm sborník poslouží jako průvodce po tamních trailech.

9 Seznam použité literatury

ASSOCIATION, International Mountain Bicycling Association, 2004. *Trail solutions: IMBA's guide to building sweet singletrack*. Boulder, Colo: IMBA. ISBN 978-097-5502-303.

ASSOCIATION, International Mountain Bicycling Association, 2007. *Managing mountain biking: Imba's guide to providing great riding*. 1st ed. Boulder, CO: IMBA. ISBN 978-097-5502-310.

BIKEPARK TIROL: *obrázek bikeparku* [online]. Aktualizováno 2014 [cit. 26.11.2013]. Dostupné z: <http://www.bikepark-tirol.at>.

ČEMBA: *O české mountainbikové asociaci* [online]. Aktualizováno 2007 [cit. 26.11.2013]. Dostupné z: <http://www.cemba.eu/>.

DEMROW, C., 2008. *AMC's complete guide to trail building*. 4th ed. Boston, Mass.: Appalachian Mountain Club Books. ISBN 978-193-4028-162.

DETOA: *O firmě* [online]. Aktualizováno 2014 [cit. 26.11.2013]. Dostupné z: <http://www.detoa.cz>.

DH-FR RACING TANVALD [online]. Aktualizováno 2011 [cit. 26.11.2013]. Dostupné z: <http://www.facebook.com/groups/149439643379/?fref=ts>

GRAVITY-SHOP.SK: *obrázek integrální přilby* [online]. Aktualizováno 2014 [cit. 10.12.2013]. Dostupné z: <http://www.gravity-shop.sk>.

HZ MOTO: *obrázek chrániče páteře* [online]. Aktualizováno 2014 [cit. 26.11.2013]. Dostupné z: <http://www.hzmoto.cz/>.

IMBA: *Model trails* [online]. [cit. 26.11.2013]. Dostupné z: <http://www.imba.com/>.

KARPAŠ, R., 2009. *Jizerské hory*. Vyd. 1. Liberec: RK. ISBN 978-80-87100-08-0.

KOLO.CZ: *obrázek kola Specialized* [online]. Aktualizováno 2013 [cit. 10.12.2013]. Dostupné z: <http://www.kolo.cz>.

LANDA, P. & LIŠKOVÁ, T., 2004. *Rekreační cyklistika*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, a.s. ISBN 80-247-0726-8.

LIBERECKÝ KRAJ: *obrázek továrny Detoa* [online]. Aktualizováno 2013 [cit. 10.12.2013]. Dostupné z: <http://www.liberecky-kraj.cz>.

LIBERECKÝ KRAJ: *obrázek rozhledny Tanvaldský Špičák* [online]. Aktualizováno 2013 [cit. 10.12.2013]. Dostupné z: <http://www.liberecky-kraj.cz>.

LIBERECKÝ KRAJ: *obrázek rozhledny Černá studnice* [online]. Aktualizováno 2013 [cit. 10.12.2013]. Dostupné z: <http://www.liberecky-kraj.cz>.

MĚSTO VSETÍN: *obrázek stavby MTB trailu* [online]. Aktualizováno 2013 [cit. 10.12.2013]. Dostupné z: <http://www.mestovsetin.cz>

MIKROREGION TANVALDSKO: *O mikroregionu* [online]. Aktualizováno 2009 [cit. 26.11.2013]. Dostupné z: <http://www.tanvaldsko.info>.

MUZEUM VÝROBY HRAČEK: *Muzeum výroby hraček – exkurze výrobou* [online]. Aktualizováno 2014 [cit. 26.11.2013]. Dostupné z: <http://www.muzeumvyrobyhracek.cz>.

MUZEUM VÝROBY HRAČEK: *obrázek expozice Slavní sportovci* [online]. Aktualizováno 2014 [cit. 26.11.2013]. Dostupné z: <http://www.muzeumvyrobyhracek.cz>.

MUZEUM VÝROBY HRAČEK: *obrázek kreativní dílny* [online]. Aktualizováno 2014 [cit. 26.11.2013]. Dostupné z: <http://www.muzeumvyrobyhracek.cz>.

NAŠE JABLONECKO: *obrázek barvírny v továrně Detoa* [online]. Aktualizováno 2013 [cit. 26.11.2013]. Dostupné z: <http://www.nasejablonecko.cz>.

SHOCART, 2007. *Jizerské hory: velká cykloturistická mapa 1:60 000*. Vizovice: SHOCart. ISBN 978-80-7224-507-9.

ROWER242628: *obrázek kola Haibike* [online]. Aktualizováno 2013 [cit. 26.11.2013]. Dostupné z: <http://www.rover242628.pl>.

SINGLTREK POD SMRKEM: *Historie bikování po stezkách* [online]. Aktualizováno 2013 [cit. 10.12.2013]. Dostupné z: <http://www.singltrekpodsmrkem.cz/>.

TANVALD: *Volný čas* [online]. Aktualizováno 2013 [cit. 26.11.2013]. Dostupné z: <http://www.tanvald.cz/>.

VAZIFAR'S BLOG: *obrázek MTB trailu* [online]. Aktualizováno 2014 [cit. 10.12.2013]. Dostupné z: <http://www.vazifars-blog.veloblog.ch>.

VELOVERT: *obrázek kola Lapierre* [online]. Aktualizováno 2013 [cit. 10.12.2013]. Dostupné z: <http://www.velovert.com>.

ZA BEZPEČNÉ TANVALDSKO [online]. Aktualizováno 2013 [cit. 10.12.2013]. Dostupné z: <http://www.facebook.com/pofile.phpid=170905592997387&fref=none&refid=17>.

720: *obrázek lávky v bikeparku* [online]. Aktualizováno 2013 [cit. 10.12.2013]. Dostupné z: <http://www.720.cz>.